

MEB'İN YENİ
100'Ü

ÖZETİN
ÖZETİ

ETKİNLİKLER

5. SINIF

SÜREÇ
ODAKLI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

YAZILI
SENARYOLARI

AKILLI
TAHTA

1. Ünite: Birlikte Yaşamak

Sosyal Bilgiler Defterim

Ekstra Ücretsiz
Dijital Platform

3000

Çözümlü Soru
ve Sınırsız

Deneme
Sınavları

5. SINIF

SOSYAL BİLGİLER

Fasikül - 1

Bu fasikülün basım, yayım ve satış hakları Editör Yayınevine aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan; fasikülün tümünden veya bölümlerinden, yönergelerinden, ölçme araçlarından, etkinliklerinden ve fasiküldeki modellemelerden esinlenmek, bunları taklit etmek veya benzerini yapmak suçtur. Aynı zamanda elektronik yollarla, fotokopi yoluyla, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz veya dağıtılamaz.

Editör

Turgut MEŞE

Yazar

Komisyon

ISBN

978-605-280-560-2

Sertifika No

40447

Baskı ve Cilt

Özgür WEB Matbaacılık

ANKARA

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.editoryayinevi.com

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: BİRLİKTE YAŞAMAK

- GRUPLAR VE ROLLERİMİZ4
- KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİN BİRLİKTE YAŞAMAYA KATKISI12
- YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA BERABERİZ19
- ÜNİTE DEĞERLENDİRME.....26
- YAZILI SENARYOLARI27

2. ÜNİTE: EVİMİZ DÜNYA

- İLLERİMİZİN GÖRECELİ KONUMU5
- DOĞAL VE BEŞERİ ÇEVREMİZDEKİ DEĞİŞİM ...11
- İLİMİZDE YAŞANABİLECEK AFETLER VE ETKİLERİ16
- ÜLKEMİZE KOMŞU DEVLETLER21
- ÜNİTE DEĞERLENDİRME.....26

Grup

Ortak bir amaç için bir araya gelen en az iki veya daha fazla kişiden oluşan, belirli beklenti ve amaçları paylaşan insan topluluğudur.

GRUPLAR VE ROLLERİMİZ

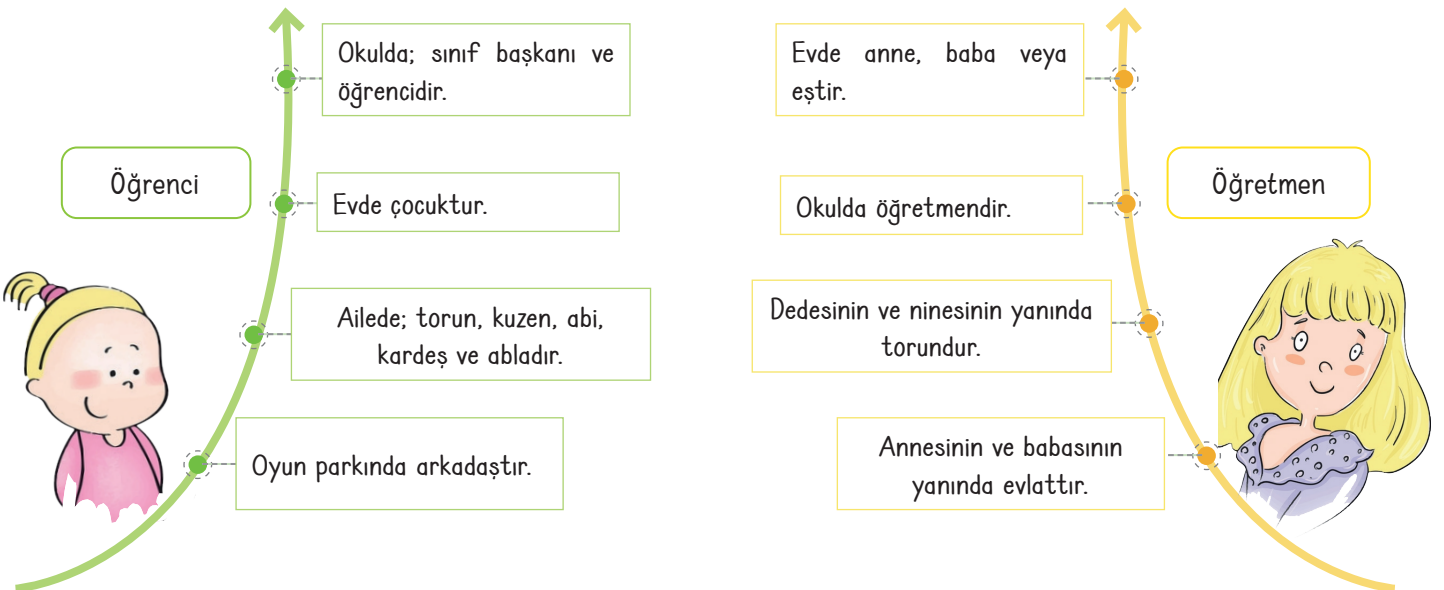
Örnek: Aile üyeleri, sınıf arkadaşları, belirli bir kulübün üyeleri, spor takımının üyeleri, resim ve müzik kulüpleri vb. gruba örnek olarak verilebilir.

Roller

* Bir grup etkinliğinde yer alan ya da bir yerde bulunan bireylerin üstlendikleri görevlere **rol** denir.

Örnek

1.

Etkinlik

Gruplar ve Rollerimiz

Aşağıda verilen rollerin hangi başlığa ait olduğunu örnekteki gibi yazınız.

Doğuştan Edinilen Roller	Anne
Cevap: Anne, Kardeş	
Sonradan Edinilen Roller	Kardeş
Cevap: Öğretmen	Öğretmen

Doğuştan Edinilen Roller	Teyze
Cevap:	
Sonradan Edinilen Roller	Baba
Cevap:	Mimar

Doğuştan Edinilen Roller	Öğrenci
Cevap:	
Sonradan Edinilen Roller	Ağabey
Cevap:	Hemşire

Doğuştan Edinilen Roller	Çiftçi
Cevap:	
Sonradan Edinilen Roller	Kasap
Cevap:	Dayı

Doğuştan Edinilen Roller	Torun
Cevap:	
Sonradan Edinilen Roller	Anneanne
Cevap:	Doktor

Doğuştan Edinilen Roller	Müteahhit
Cevap:	
Sonradan Edinilen Roller	Amca
Cevap:	Avukat

Doğuştan Edinilen Roller	Tüccar
Cevap:	
Sonradan Edinilen Roller	Evlat
Cevap:	Dede

Doğuştan Edinilen Roller	Baba
Cevap:	
Sonradan Edinilen Roller	Hemşire
Cevap:	Polis

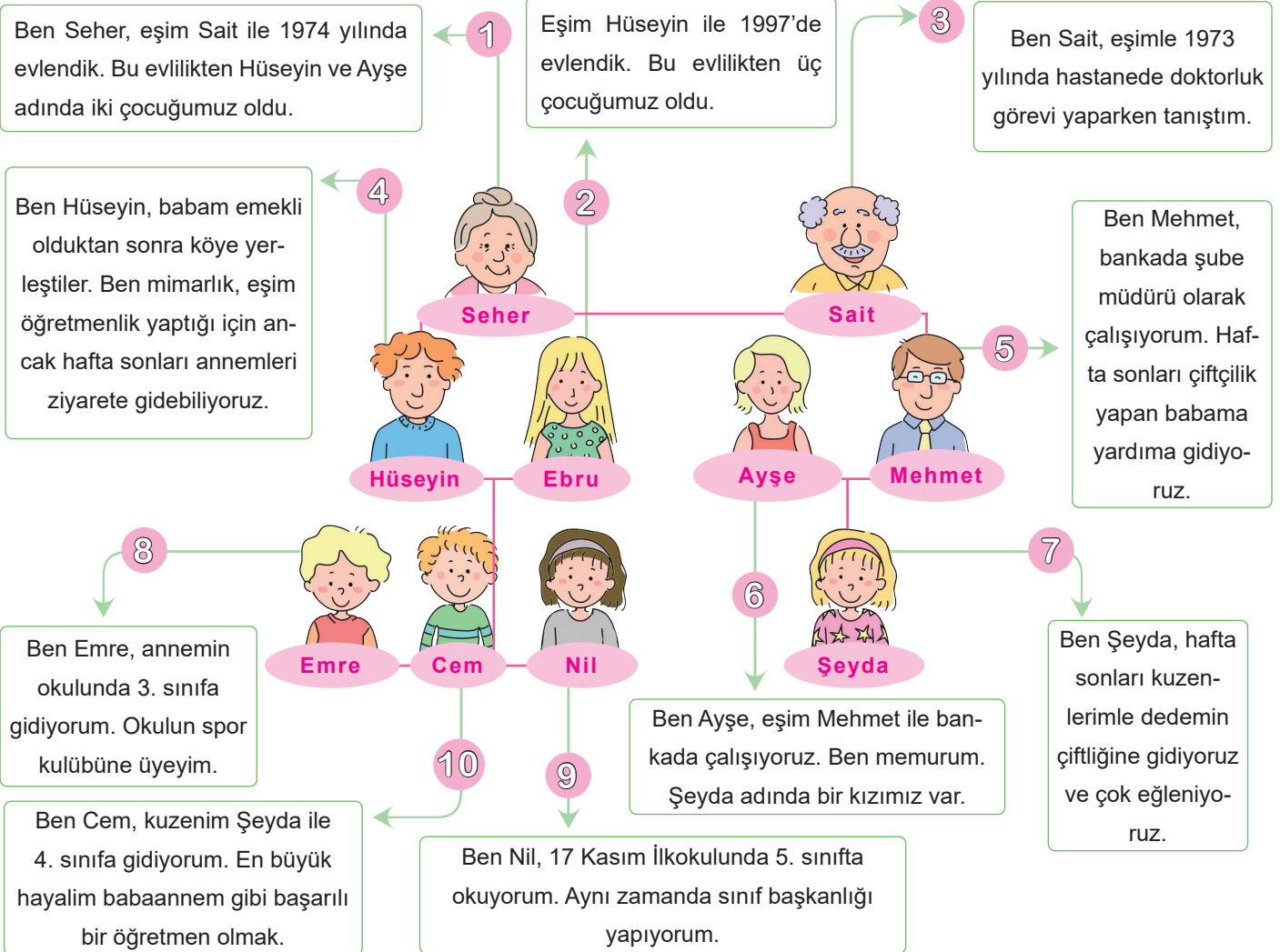
Doğuştan Edinilen Roller	Belediye başkanı
Cevap:	
Sonradan Edinilen Roller	Hala
Cevap:	Mimar

Doğuştan Edinilen Roller	Babaanne
Cevap:	
Sonradan Edinilen Roller	Abla
Cevap:	Mühendis

2.
Etkinlik

Gruplar ve Rollerimiz

Aşağıda verilen aile soyağacındaki üyelerin sahip olduğu rolleri ilgili olduğu tabloya yazınız.

	Doğuştan Edinilen Roller	Sonradan Edinilen Roller
Seher
Sait
Hüseyin
Ebru
Ayşe
Mehmet
Emre
Cem
Nil
Şeyda

3.

Etkinlik

Gruplar ve Rollerimiz

Mehmet Bey'in aşağıdaki yaşam öyküsünde üstlendiği sosyal rolleri verilen boşluklara yazınız.

Yaşam Öyküsü

Çocukluğum; babam, annem, ablam, dedem ve babaannemin birlikte olduğu güzel bir bahçenin içinde tek katlı bir evde geçti.

.....

Öğrenim hayatıma mahallemizde bulunan anaokulunda başladım. İlkokulda sınıf başkanı, ortaokulda da okul basketbol takımı oyuncusuydum.

.....

15 yaşındayken kardeşim dünyaya geldi. Lise yıllarında okuduğum okulda spor kulübü üyesi oldum ve okulumu spor yarışmalarında temsil ettim.

.....

MEHMET BEY

Üniversite sınavlarında İstanbul Üniversitesi inşaat mühendisliği bölümünü kazandım. Başarılı bir eğitim süreci geçirdim.

.....

Okuldan mezun olduktan sonra büyük bir inşaat firmasında meslek hayatına başladım.

.....

Meslek hayatımı sürdürürken aynı zamanda mezun olduğum üniversitede yüksek lisans eğitimi aldım.

.....

Mesleğimin yanında haftada iki gün İstanbul Teknik Üniversitesinde öğrencilere ders veriyorum.

.....

Boş zamanlarımda üyesi olduğum tiyatro kulübünde faaliyetlere katılıyorum.

.....

Hafta sonları anne ve babamı ziyaret ederim.

.....

Şu anda evliyim ve 1 çocuğum var. Eşim ikinci çocuğumuza hamile.

.....

4.
Etkinlik

Gruplar ve Rollerimiz

Etkinliği yönergeye göre yapınız.

Etkinliğe Yönelik Yönerge

Sosyal rollerimiz ile ilgili ifadelerden doğru olanları sırasıyla bulunuz. Doğru olan ifadelerin başındaki harfleri kullanarak yazarak şifreyi bulunuz. Arkadaşınız da etkinliği yaptıktan sonra değerlendirme formunu doldurunuz.

BENİM ETKİNLİK TABLOM

- R** Sahip olduğumuz roller değişebilir.
- K** Aynı anda birden fazla rolümüz olamaz.
- O** Bazı rollerimiz zaman içinde değişir.
- S** Kişinin davranışlarının sonuçlarını üstlenmeye rol denir.
- L** Abla rolü doğuştan sahip olduğumuz rollerdendir.
- K** Sınıf başkanlığı sahip olacağımız rollerden değildir.
- A** Bir amacı olmayan topluluğa grup denir.
- L** Rol, bireylerin üstlendiği görevlerdir.
- E** Roller değiştikçe sorumluluklar da değişir.
- R** Mimar rolü sonradan sahip olduğumuz roldür.
- İ** Seçme imkânı olmayan roller doğuştan olanlardır.
- M** Doğduğumuz andan itibaren farklı rolleri üstleniriz.

ARKADAŞIMIN ETKİNLİK TABLOSU

- R** Sahip olduğumuz roller değişebilir.
- K** Aynı anda birden fazla rolümüz olamaz.
- O** Bazı rollerimiz zaman içinde değişir.
- S** Kişinin davranışlarının sonuçlarını üstlenmeye rol denir.
- L** Abla rolü doğuştan sahip olduğumuz rollerdendir.
- K** Sınıf başkanlığı sahip olacağımız rollerden değildir.
- A** Bir amacı olmayan topluluğa grup denir.
- L** Rol, bireylerin üstlendiği görevlerdir.
- E** Roller değiştikçe sorumluluklar da değişir.
- R** Mimar rolü sonradan sahip olduğumuz roldür.
- İ** Seçme imkânı olmayan roller doğuştan olanlardır.
- M** Doğduğumuz andan itibaren farklı rolleri üstleniriz.

Şifre →

Süreç Değerlendirme Ölçütü: Etkinlik ve değerlendirme kısmı öğretmen tarafından değerlendirilip öğrenciye değerlendirme yaparken tarafsız davranmanın önemi anlatılacaktır.

ÖZ VE AKRAN DEĞERLENDİRME	Ben	Arkadaşım
Hayat öyküsü içerisindeki sosyal rolleri bilirim / bilir.		
Rollerimizle ilgili ifadeleri doğru şekilde sıralayabilirim / sıralayabilir.		
Şifreyi doğru buldum / buldu.		

5.
Etkinlik

Gruplar ve Rollerimiz

Aşağıda verilen açıklamaya göre Derya Hanım ile ilgili sorulan soruları cevaplayarak boş bırakılan yerlere yazınız.

ROLLERİMİZ

İnsanoğlu hayata geldiği andan itibaren çeşitli rollere sahiptir. Gün geçtikçe sahip olduğu rollerin sayısı artmakta ve bu roller bulunduğu ortama göre değişmektedir. Hatta aynı anda birçok rolün gerektirdiği hakları ve sorumlulukları olabilmektedir. İnsanlar rollerinin gerektirdiği görevleri yerine getirdiği sürece her zaman daha başarılı olmuşlardır. Özel bir okulda öğretmen olarak görev yapan Derya Hanım, evli ve iki çocuk annesidir. Derya Hanım'ın dört kardeşi vardır. Kardeşlerin en büyüğü Derya Hanım'dır. Derya Hanım TEMA Vakfına üyedir, boş zamanlarında vakfın çalışmalarına katılır. İş yerindeki arkadaşlarıyla tenis oynar. Hafta sonu eşi ve çocuklarıyla birlikte anne ve babasına ziyarete giden Derya Hanım, güzel vakit geçirir. Derya Hanım'ın eşi ve çocukları da bu ziyaretten çok mutlu olur.

SORULAR

- * Derya Hanım'ın okuldaki rolü nedir?
- * Derya Hanım'ın, TEMA Vakfındaki rolü nedir?
- * Derya Hanım'ın kardeşleri içerisindeki rolü nedir?
- * Derya Hanım'ın sorumlu olduğu rolleri nelerdir?
- * Derya Hanım'ın ailesindeki rolleri nelerdir?
- * Derya Hanım iş yerinde hangi rollere sahiptir?
- * Derya Hanım'ın okuldaki rolünde sorumluluğunda kimler vardır?
- * Derya Hanım'ın evdeki annelik rolünde sorumluluğunda kimler vardır?
- * Derya Hanım'ın anne ve babasını ziyaret etmesi hangi role sahip olduğunu gösterir?

Verilen
Soruları Metne
Göre
Cevaplayınız.

CEVAPLAR

- *
- *
- *
- *
- *
- *
- *
- *
- *

6.
Etkinlik

Gruplar ve Rollerimiz

Aşağıda gruplar ve roller ile ilgili verilen ifadelerden bir tanesi hatalıdır. Hatalı ifadeyi bularak boş bırakılan kısma doğrusunu yazınız.

Doğru ifadeleri yaz

1

- * Aile katıldığımız ilk gruptur.
- * Sınıf arkadaşları gruba örnek verilemez.
- * Müzik kulübü gruba örnek verilebilir.

2

- * Bir çocuğu olan Ali Bey baba rolündedir.
- * Ali Bey eş rolüne sahiptir.
- * Ali Bey babalık rolünü sonradan kazanmıştır.

3

- * Birey zamanla büyüdükçe yeni sosyal roller edinir.
- * Okul kurallarına uymak rolümüzün getirdiği bir sorumluluk değildir.
- * Bireyin kardeşi olunca abla veya ağabey rolünü üstlenir.

4

- * 5. sınıfa giden Efe temizlik kulübünde üye rolündedir.
- * 5. sınıfa giden Efe futbol takımında kaleci rolündedir.
- * 5. sınıfa giden Efe ailede öğrenci rolündedir.

5

- * Meslek sahibi olmak doğuştan kazanılan rollerimizden biridir.
- * 5. sınıf öğrencisi Yeliz arkadaş grubu içerisinde yer alır.
- * Grup üyesi olmak sonradan kazanılan rollerimizden biridir.

6

- * Mühendis olan Hakan Bey bu rolünü sonradan kazanmıştır.
- * Çocukları olan Hakan Bey baba olma rolünü doğuştan almıştır.
- * Hakan Bey mühendislik yeteneğini doğuştan kazanmıştır.

7.

Etkinlik

Gruplar ve Rollerimiz

Etkinliği yönergeye göre yapınız.

Etkinliğe Yönelik Yönerge: Verilen sorumlulukların hangi role ait olduğunu kelimelerden yararlanarak boş bırakılan alanlara yazınız. Her doğru rol 10 puan olacak şekilde kendinizi değerlendiriniz. (Kavramlar içerisinde sorumluluklarla ilgisi olmayan kavramlar da yer almaktadır.)

KELİMELER	SORUMLULUK	Yönergeyi Uygula	PUAN
* Sürücü	5. sınıf öğrencisi Mert'in sınıf düzenini sağlaması
* Çiftçi	Ali Bey'in araç kullanırken trafik kurallarına uyması
* Aşçı	Oya'nın gerektiğinde kardeşi ile ilgilenmesi
* Abla	Mert Bey'in öğrencilerini geleceğe hazırlaması
* Tüccar	Neşe Hanım'ın hastalarını muayene etmesi
* Sınıf Başkanı	Turan Bey'in apartmanın sorunları ile ilgilenmesi
* Üye	Tamer Bey'in trafiğin düzenli işlemini sağlaması
* İşçi	Nihat Bey'in, müşterilerine lezzetli yemekler pişirmesi
* Hakim	Gül Hanım'ın müzik korosunda şarkı söylemesi
* Trafik Polisi	Yeliz'in okulda resim kulübünde görev alması
* Teyze			
* Şarkıcı			
* Yönetici			
* Baba			
* Doktor			
* Öğretmen			

0 - 30

★ GAYRET ETMELİSİN

40 - 60

★ ORTA

70 - 80

★ İYİ

90 - 100

★ MÜKEMMEL

KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİN BİRLİKTE YAŞAMAYA KATKISI

Her toplumun kendine özgü kültürel (dil, din, mimari yapı, giyim ve yaşam tarzı gibi.) özellikleri vardır.

Rus kadınları sarafan denilen uzun ve kalın askılı elbise giyer. Maslentina, baharın gelişini kutladıkları bayramın adıdır.

Köklü bir tarihi dokuya sahip Türkiye ve İtalya açık hava müzesi gibidir.

Türk mutfağında sebze, et ve tahıllar ön plandadır.

Japonya'da çocukların oynadığı geleneksel oyunlardan biri "kagome kagome" oyunudur.

KKTC mutfağında bulunan tarhana çorbası, humus, ızgara hellim peyniri, kabak çiçeği dolması Türk yemekleri ile ortaktır.

Türkmenistan'da erkekler telpek denilen koyun postundan yapılmış başlık takarlar. Düğünlerde misafirlere Türkman pilavı (plov) ikram edilir.

Bulgar erkekleri Surva Festivali'nde hayvan kürklerinden yapılmış kukeri adı verilen çeşitli kostümler giyerler.

Almanya ve Brezilya sokak sanatçıları ve festivalleriyle ünlüdür.

Suudi Arabistan'da, serin tutan geleneksel rahat kıyafetler tercih edilir.

İran mutfağında kırmızı et ve tahıllar (buğday, arpa gibi) ön plandadır.

"Yavru Vatan" olarak adlandırılan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti 15 Kasım 1983'te kurulmuştur.

Kuzey Kıbrıs Türkleri; bel etrafına sarılan, ipek kumaştan veya koyun yününden yapılan ve kök boyalarla boyanmış kuşak takarlar.

Farklı Kültürlere Saygı

Farklı kültürlere sahip toplumların barış ve düzen içinde yaşamaları birbirlerine duydukları saygıyla mümkündür.

Türk kültüründe misafirperverlik, başkalarının kültürel özelliklerine saygı ile yaklaşmak vardır.

Milletimiz Kafkaslar, Afganistan, Suriye gibi farklı yerlerden gelen insanlara kapılarını açmıştır.

Farklılıklara saygı gösterildiği ölçüde insanlar arasındaki düşmanlık duyguları ve ön yargılar ortadan kalkar.

Ön yargıların ortadan kalması sayesinde barışın ve sevginin hâkim olduğu bir dünya kurulmuş olur.

8.

Etkinlik

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

Verilen ifadenin hangi kavrama ait olduğunu yazınız.

Eski geleneklerine sıkı sıkıya bağlı ülkedir.	Japonya
	Almanya
	Yunanistan
Cevap:	

Mutfağında bulunan;tarhana çorbası, humus, ızgara hellim peyniri, kabak çiçeği dolması Türk yemekleriyle ortaktır.	Azerbaycan
	Kuzey Kıbrıs
	Suriye
Cevap:	

Abgoosht isimli kuzu eti ve nohutla yapılan güveç türü yemeği ile ünlü ülkedir.	Irak
	İran
	Gürcistan
Cevap:	

Misafirperverliği ile ön plana çıkmış ülkedir.	Gürcistan
	Türkiye
	Bulgaristan
Cevap:	

Baharın gelişinin kutlandığı Nevruz Bayramı'na benzeyen Maslenitsa Bayramı'nın kutlandığı ülkedir.	Romanya
	Rusya
	Estonya
Cevap:	

Tac Mahal ve Ganj Nehri'nin bulunduğu ülkedir.	Çin
	Hindistan
	Güney Kore
Cevap:	

Pirinçle hazırlanan "kimbap" adlı yemeği ile ünlü ülkedir.	Pakistan
	Güney Kore
	Hindistan
Cevap:	

Erkeklerin uzun çorap, deri askılı şort giydiği ülkedir.	Avusturya
	Fransa
	Almanya
Cevap:	

Makarnasıyla (spagetti) ünlü ülkedir.	İngiltere
	İspanya
	İtalya
Cevap:	

Erkeklerin Surva Festivali'nde hayvan kürklerinden yapılmış, kukeri adı verilen çeşitli kostümler giydiği ülkedir.	Gürcistan
	Bulgaristan
	Macaristan
Cevap:	

Düğünlerde et, havuç ve baharatlarla harmanlanmış, pirinçten yapılan pilav (plov/pılov) ikram edilen ülkedir.	Kazakistan
	Kırgızistan
	Türkmenistan
Cevap:	

"Yavru vatan" olarak ifade edilen Türk Cumhuriyeti'dir.	Kuzey Kıbrıs
	Güney Kıbrıs
	Azerbaycan
Cevap:	

9.
Etkinlik

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

Aşağıdaki kültürel özellikleri anlatan ifadelerden uygun olanları ismi ve haritası verilen ülkelerin altına yazınız.

Mutfağında makarna
vazgeçilmez bir
yemektir.

Özel günlerinde insanlar
geleneksel kıyafetlerini
giyer.

Pirinç pilavı genelde
çubukla yenilir.

Sol elle yemek yemek
görgüsüzlüktür.

Kuzu eti ve nohutla yapı-
lan abgoosht yemeği çok
ünlüdür.

Erkekler "kilt" adı verilen
yöresel kıyafet giyer.

Yemekte sağdan servis
yapmak görgüsüzlüktür.

Selamlaşmayı avuç iç-
lerini birleştirip başı öne
eğerek yaparlar.

Mutfağında en çok baha-
rat ve biberler kullanılır.

"Kimono" denilen gele-
neksel kıyafetleri vardır.

ÇİN

İSHOÇYA

İNGİLTERE

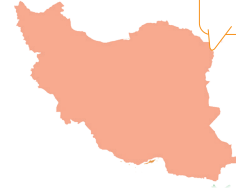
MEKSİKA

GÜNEY KORE

İRAN

JAPONYA

TAYLAND

HİNDİSTAN

İTALYA

10.
Etkinlik

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

Açıklamayı dikkate alarak kutucuklardaki numaraları kullanarak soruları cevaplayınız.

Açıklama

Yaşamımız boyunca bizden farklı özelliklere sahip kültürlerle karşılaşabiliriz. Kültürleri oldukları gibi kabullendiğimizde onlarla uyum içinde yaşamamız kolaylaşır.

1. Farklılıklarımız birbirimizi tamamlayan zenginliklerimizdir.

2. Tüm kültürlerin özellikleri ve beğenileri aynıdır.

3. Yardıma muhtaç insanlara elimizden geldiğince yardım etmeliyiz.

4. Dünya üzerindeki ülkeler kendilerine özgü ve benzersizdir.

5. Farklılıklarımızı doğal karşılamak birlikteliğimizi bozar.

6. Topluların barış ve düzen içinde yaşaması birbirlerine duydukları saygıyla mümkündür.

7. Ülkemize sığınmış olan insanlar, bizim okullarımızda eğitim göremez.

8. Tüm toplumlara saygıyla yaklaşmamız büyük bir erdemdir.

9. Türk kültüründe başkalarının kültürel özelliklerine saygı ile yaklaşmak vardır.

10. İnsanlar hakkında yeterli bilgiye sahip olmadan kişi ve durumlarla ilgili kararlar verilebilir.

11. Farklı kültürleri Türk kültürüne benzetmek için çalışmalıyız.

12. Türkler, tarih boyunca farklı kültürlere saygı ile yaklaşmış bir millettir.

13. Her toplum birbirinden farklı özelliklere sahip bireylerden oluşmaktadır.

14. İnsanlar arasındaki farklılıkları her zaman doğal karşılamamalıyız.

a. Hangi ifadeler doğrudur? numaralı ifadeler doğrudur.

b. Hangi ifadeler yanlıştır? numaralı ifadeler yanlıştır.

Çünkü

.....

.....

.....

11.
Etkinlik

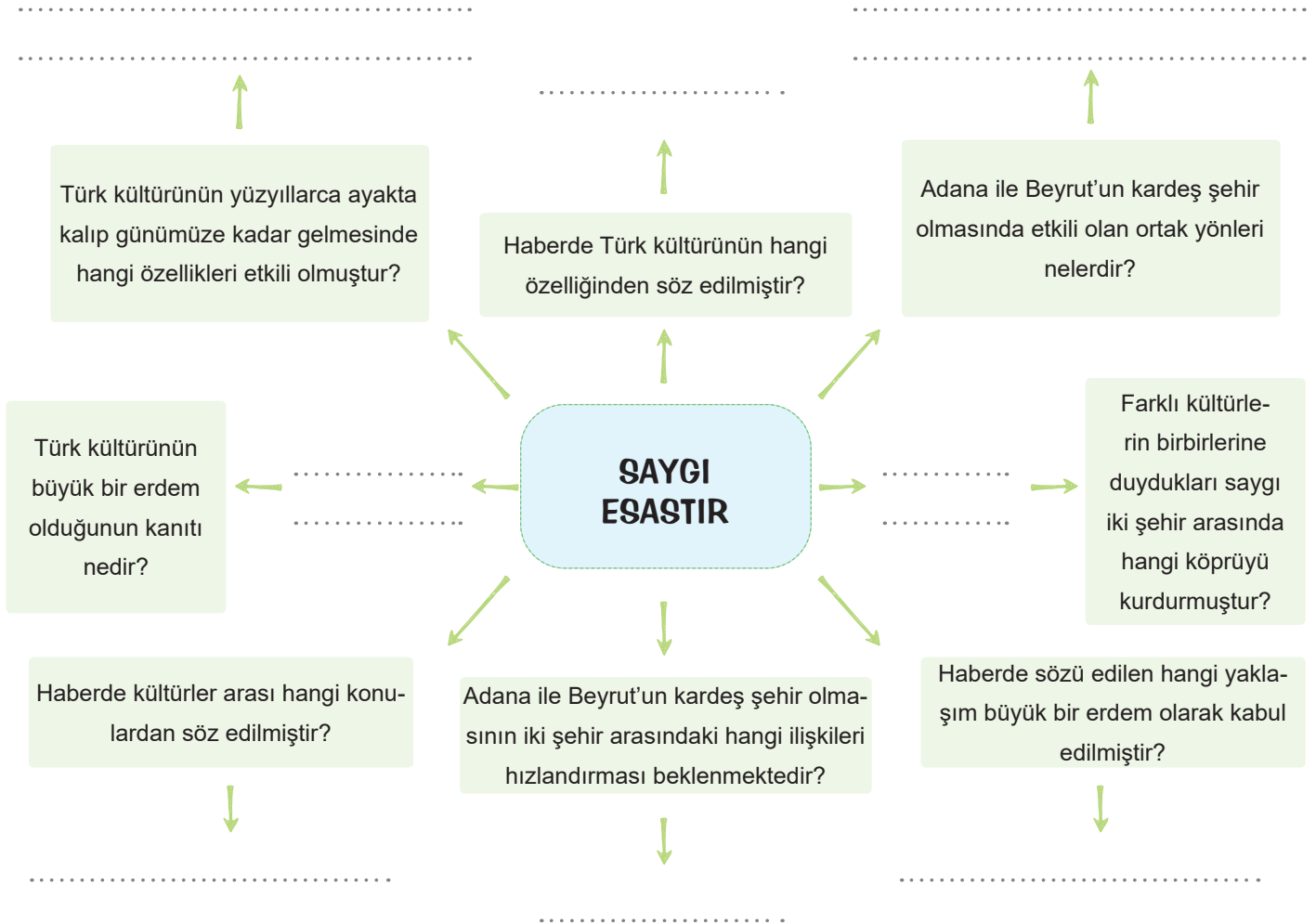
Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

Verilen genel ağ haberine göre aşağıdaki soruların cevaplarını yazınız.

GENEL AĞ HABERİ

Kültürel özellikleri ve yaşayış biçimleri ne olursa olsun tüm toplumlara saygıyla yaklaşmamız büyük bir erdemdir. Türk kültüründe misafirperverlik, başkalarının kültürel özelliklerine saygı ile yaklaşmak vardır. Türk kültürü, bu özellikleri sayesinde yüzyıllarca ayakta kalmış ve günümüze kadar gelebilmiştir.

Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve Beyrut Belediye Başkanlığı arasında yapılan toplantı sonrası, Adana ve Beyrut'un kardeş şehir olacağı belirtildi. Yapılan açıklamada, Adana ile Beyrut'un aynı coğrafyada yer alan ve birbirine çok yakın kültürleri paylaşan iki şehir olduğu ve kardeş şehir anlaşmasının çok yerinde bir adım olduğu ifade edildi. Her iki şehrin belediye başkanları, Adana ile Beyrut'un kardeş şehir olmasıyla birlikte iki şehir arasındaki turistik ve ticari ilişkilerin daha da hızlanacağını belirttiler. Beyrut'tan Türkiye'ye gelecek kardeşlerimize Türk misafirperverliğinin en iyi şekilde gösterileceği ifade edildi.

12.
Etkinlik

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

Etkinliği yönergeye göre yapalım.

Etkinliğe Yönelik Yönerge: Verilen haberi okuyarak haberde geçen unsurları belirleyip ilgili alanlara yazınız. Verilen soruları haberden hareketle cevaplayınız.

GAZETE HABERİ

24 Nisan 2018

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı günümüzde tüm dünya çocuklarının katıldığı bir barış ve kardeşlik şölenine dönüşmüştür. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın 98. Yılı Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün organizasyonunda büyük bir coşkuyla kutlandı. Törene Şanlıurfa'da öğrenim gören çocukların yanı sıra 9 farklı ülkeden ve ülkemizin 8 farklı ilinden gelen çocuklar da katıldı. Törene katılan çocuklar hazırladıkları gösterilerini ve yöresel danslarını izleyenlere sundu. Düzenlenen törene Gürcistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan, Makedonya, Romanya, Bosna Hersek, Kosova, Kırgızistan, Bulgaristan olmak üzere dünyanın 9 farklı ülkesinden ve Kilis, Gaziantep, Mardin, Adıyaman, Siirt, Şırnak, Batman, Şanlıurfa olmak üzere ülkemizin 8 farklı ilinden çocuklar katıldı. Dünyanın farklı ülkelerinden ve ülkemizin farklı illerinden törene gelen çocuklar birbirleriyle tanıştılar ve kaynaştılar. Ülkemize gelen misafir öğrenciler en güzel şekilde ağırlandılar. Çocuklar birbirlerine sevgi ve saygıyla yaklaştılar. Birbirlerini ilk kez gören çocuklar arkadaş oldular ve birbirlerine bundan sonra Genel Ağ üzerinden haberleşme sözü verdiler. Farklı milletlerden olsalar da farklı yerlerde yaşasalar da aynı dili konuşmasalar da çocukların oyun oynarken mutluluğu gözlelerinden okunuyordu.

Kişiler

Yer (Mekân)

Zaman

Olay

1. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı günümüzde nasıl bir özellik kazanmıştır?

2. Törene katılan yabancı çocuklar hangi ülkelere gelmiştir?

3. Haberde çocuklarla ilgili neden söz edilmiştir?

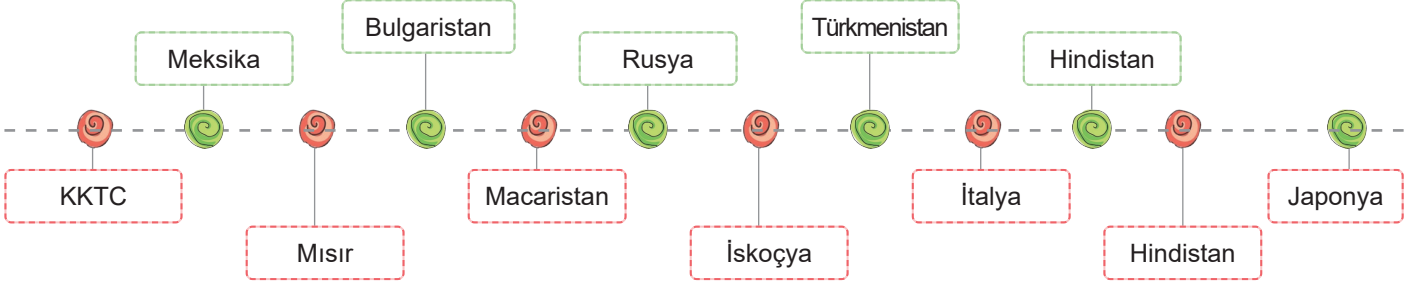
4. Haberin ana düşüncesi nedir?

13.
Etkinlik

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

Aşağıdaki soruları verilen devletleri kullanarak örnekteki gibi cevaplayınız.

Şerit hâlinde kesilmiş balıkların kurutulmuş yosuna sarılmasıyla hazırlanan suşi adlı yemek hangi ülkeye aittir?

Japonya

Dünyaca ünlü yemeği gulaş olan ülke hangisidir?

Misafirlere kahve, yanında su ve turunç macunu veya ceviz macunu ikram edilen ülke hangisidir?

Büyük bir uygarlığın kurulmasında etkili olmuş olan bereketli Nil Nehri hangi ülkededir?

Taco yemeği ile meşhur olan ülke hangisidir?

Halkının geleneksel olarak mart ayında, beyaz ve kırmızı iplerden yapılan bir bileklik olan marteniçka (martenitsa) takan ülke hangisidir?

Sol elle yemek yemek hatta tabağa bile sol elle dokunmanın görgü kurallarına aykırı bir hareket olarak kabul edildiği ülke hangisidir?

Hangi ülkenin kadınları sarafan adı verilen uzun ve kalın askılı geleneksel elbiseye giyer.

Lazanya ve tiramisü gibi önemli lezzetlerin olduğu ülke hangisidir?

Mayıs aylarının son pazar günü kutlanan ve dünyada tek halı bayramı olan Halı Bayramı hangi ülkede kutlanmaktadır?

Kadınların kıyafet olarak genellikle omuzlardan başlayıp ayaklara doğru sardıkları sari hangi ülkeye aittir?

Sadece erkeklerin giydiği yöresel kıyafet olan "kilt" ve bunun yanında ceket, yelek uzun çorap ve küçük çanta hangi ülkeye aittir?

YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMADA BERABERİZ

* Bireylerin çeşitli konularda birbirlerine yardım etmesine ve ortak olarak işlerin üstesinden gelmesine **yardımlaşma** denir.

* Bir topluluğu oluşturan bireylerin duyu, düşünce ve ortak amaçlarda birbirlerine karşılıklı olarak bağlanmasına dayanışma denir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Projesi Hazırlama Aşamaları

- * Yardımlaşma ve dayanışma ilk olarak ailede başlar. Yardımlaşma ve dayanışma aile içerisinde saygı, sevgi, anlayış ve paylaşma gibi değerlerin oluşmasını sağlar.
- * Komşuların birbirlerine yemek vermesi, cenaze evlerine yemek götürülmesi, düğünlerde hediye verilmesi gibi davranışlar yardımlaşma ve dayanışma örneklerindedir.

Yardımlaşma ve dayanışmanın faydalarından bazıları şunlardır:

- * Toplumda yardımsever bireyler yetişir.
- * Toplumsal barışa katkı sağlanır.
- * Kardeşlik ve dostluk duyguları gelişir.
- * Problemler kolay çözülür.
- * Başarıyı beraberinde getirir.
- * Birlik ve beraberlik güçlenir.

Sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyen kurum ve kuruluşların bazıları şunlardır:

- * **Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü (Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı):** Sosyal yardım hizmetlerini yürüten devlet kurumudur.
- * **Darülaceze:** Sultan II. Abdülhamit Han tarafından kurulmuş muhtaç insanlara hizmet veren hayır kurumudur.
- * **Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı:** Şehit olan erbaş ve erlerimizin bakmakla yükümlü oldukları yakınları ile gazi ve engelli Mehmetçiklere sosyal ve ekonomik destek sağlayan kuruluştur.
- * **Kızılay:** Eski adı Hilal-i Ahmer olan kuruluşun amacı savaş alanında yaralanan ya da hastalanan askerlere hiçbir ayırım gözetmeksizin yardım etmektir.
- * **Yeşilay:** Tütün ürünleri, alkol, uyuşturucu, madde ve kumar bağımlılığına karşı mücadele etmek amacıyla kurulmuştur.
- * **Lösev:** Lösemili çocukların her türlü ihtiyaçlarının giderilmesine katkı sağlamak amacıyla kurulmuştur.

14.
Etkinlik

Yardımlaşma ve Dayanışma Beraberiz

Verilen ifadelerin hangi kavramlarla ilgili olduğunu bulup boşluğa yazınız.

Bireylerin çeşitli konularda birbirine yardım etmesidir.	Toplanma
	Yardımlaşma
	Grup kurma
Cevap:	

Bireylerin ortak amaçlarda birbirlerine karşılıklı olarak bağlanmasıdır.	Dayanışma
	Rekabet
	Akrabalık
Cevap:	

Doğal afetler sonrası halka beslenme, barınma ve sağlık yardımları sunar.	Türk Kızılayı
	ÇEKÜL
	TEMA
Cevap:	

Maddi durumu yetersiz veya bakıma muhtaç kimselere ücretsiz olarak yemek verilen yerdir.	Halkevi
	Aşevi
	Bakımevi
Cevap:	

"Yalnız taş, duvar olmaz." atasözünü açıklayan kavramdır.	Dayanışma
	Yarışma
	Düşünme
Cevap:	

Daha çok köylerde görülen ailelerin bir işi el birliği ile yapmasıdır.	Kooperatif
	İmece
	Kampanya
Cevap:	

Bazı kamusal hizmetler için bireylerin bağışladığı paradır.	Sadaka
	Zekât
	Bağış
Cevap:	

Padişah II. Abdülhamit Dönemi'nde kurulmuş düşkünlerevidir.	Darülaceze
	Darülkurra
	Darültıp
Cevap:	

Gönüllü olarak bir araya gelen resmi kurumların dışında kalan oluşumdur.	Sivil toplum kuruluşu
	Kulüpler
	Sendikalar
Cevap:	

Kardeşlik ve dostluk duygularını geliştirir.	Yarışma
	Dayanışma
	Rekabet
Cevap:	

Ücretsiz aranabilen "Alo Sosyal Yardım Hattı"dır.	144
	155
	166
Cevap:	

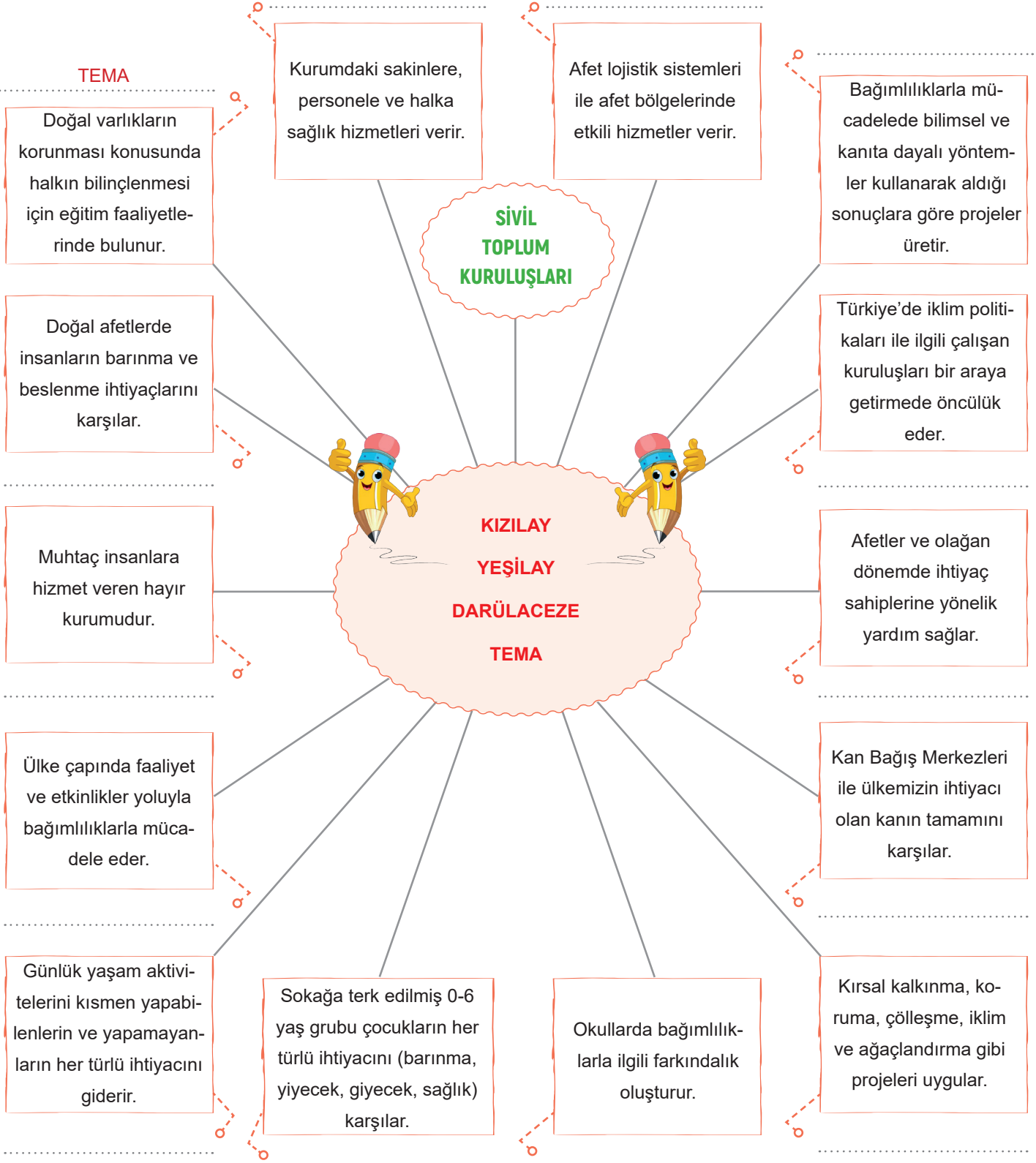
Savaş alanında yaralanan veya hastalanan askerlere yardım etmek amacıyla kurulmuş Kızılay'ın ilk adıdır.	Hilal-i Ahdar
	Hilal-i Ahmer
	Yeşilay
Cevap:	

15.
Etkinlik

Yardımlaşma ve Dayanışma Beraberiz

Aşağıda verilen bilgilerin hangi sivil toplum kuruluşuna ait olduğunu örnekteki gibi yazınız. (Not: Aynı sivil toplum kuruluşu birden fazla yere yazılabilir.)

16.
Etkinlik

Yardımlaşma ve Dayanışma Beraberiz

Aşağıdaki ifadelerin karşısına logoları verilmiş kuruluşlardan uygun olanı örnekteki gibi yazınız. (Not: Aynı sivil toplum kuruluşu birden fazla yere yazılabilir.)

İFADELER	KURULUŞLAR	CEUAPLAR
1. 1895 yılında Sultan II. Abdülhamit Han tarafından kurulan kurumdur.	 DEVLET	DARÜLACEZE
2. Zararlı maddelere karşı bağımlılıkla mücadelede hiç durmaksızın mücadele eden sivil toplum kuruluşudur.	 TEMA	
3. Kurulduğu 1868 yılından bu yana sosyal yaşamda önemli çalışmalar ve roller üstlenen kuruluştur.	 TEV	
4. 1992 yılında ülkemizdeki erozyon ve çölleşme tehlikesine kamuoyunun dikkatini çekmek için kurulan vakıftır.	 LÖSEV	
5. Lösemili ve kan hastası çocukların, sağlık ve eğitim başta olmak üzere her türlü ihtiyaçlarının sağlanmasına yardımcı olan kuruluştur.	 DARÜLACEZE	
6. Başarılı ve maddi desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere burslar veren vakıftır.	 KIZILAY	
7. Doğal ve kültürel çevreyi korumak için 1990 yılında kurulan vakıftır.	 ÇEKÜL	
8. Vatan hizmeti esnasında şehit edilen veya herhangi bir nedenle hayatını kaybeden Mehmetçiklerin bakmakla yükümlü oldukları yakınları ile gazi ve engelli Mehmetçiklere yardım eden vakıftır.	 MEHMETÇİK	
9. Bağımsız çalışma sergileyen, resmi kurumların dışında olan hukuki, sosyal, çevresel ve kültürel hedefler doğrultusunda faaliyetlerini sürdüren kuruluşlardır.	 SİVİL TOPLUM KURULUŞU	
10. Anayasa'mızın 5. maddesine göre vatandaşların refah ve huzurunu sağlamakla görevli kurumdur.	 YEŞİLAY	
11. 1920 yılında kurulan sivil toplum kuruluşudur.		

11 Doğru

7-9 Doğru

4-6 Doğru

1-3 Doğru

MÜKEMMEL

İYİ

ORTA

GELİŞTİRİLMELİ

17.
Etkinlik

Yardımlaşma ve Dayanışma Beraberiz

Konuşma kartlarındaki sözcüklerin çağrıştırdığı sivil toplum kuruluşlarını ve kavramları örnekteki gibi yazınız. Bu etkinliği iki arkadaşınızla birlikte grup hâlinde yapınız. Herkes dört kartı değerlendirecektir. (Not: Aynı sivil toplum kuruluşu birden fazla yere yazılabilir.)

Kavramlar

Çağrıştırdığı Sivil Toplum Kuruluşları

II. Abdülhamit	1895	Hayır kurumu	⇒	DARÜLACEZE
Şehit	Gazi	1982	⇒	
Savaş	Hilal-i Ahmer	1868	⇒	
Organize	Kapsamlı	Sosyal güvence	⇒	
Yardım etmek	Ortak	Üstesinden	⇒	
Çocuk	Hastalık	Lösemi	⇒	
Ortak amaç	Duygu	Düşünce	⇒	
Alkol	Uyuşturucu	Kumar	⇒	
Muhtaç	144	Yoksulluk	⇒	
Teknoloji bağımlılığı	Tütün ürünleri	Farkındalık	⇒	
İrk ayrımı	Şefkat yuvası	İhtiyaç sahipleri	⇒	
Afet	Kan ihtiyacı	Yardım	⇒	

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

İfadeler	Gruptaki Arkadaşlarınızın İsmi
★★★★ İyi ★★★ Orta ★ Geliştirilebilir	
Sivil toplum kuruluşlarını doğru tahmin etme	
Grup üyeleri ile yardımlaşma	
Gruptaki görevini yerine getirme	

18.
Etkinlik

Yardımlaşma ve Dayanışma Beraberiz

Aşağıdaki etkinliği yönergeye göre yapınız.

Etkinliğe Yönelik Yönerge: Aşağıdaki açıklamalardan yola çıkarak karışık verilen kelimeleri birleştirip atasözlerini örnekteki gibi oluşturunuz.

Eli açık olan kimseye herkes saygı gösterir.

VEREN ELİ HERKES ÖPER.

İnsanlar bir araya geldiğinde ve birlik içinde hareket ettiğinde daha güçlü ve başarılı olur.

Bir iş birlikte çok hızlı ve daha kolay biçimde yapılır.

Komşuluk ilişkilerinde birlik, beraberlik ve yardımlaşma esastır.

Bir tek taşla duvar örülmez, insan tek başına bir işi başaramaz.

Aralarında duygu ve düşünce birliği bulunan topluluklar dirlik ve düzen içinde yaşarlar.

İki kişi ile yapılması gereken bir işi tek kişi ile yapmaya kalkışmak yanlıştır.

Bu dünyada yoksullara ve hayır işlerine yardım edersen öbür dünyada karşılığını görürsün.

NESİ - VAR - İKİ - ELİN - SESİ - BİR - VAR

MUHTAÇTIR - KOMŞU - KÜLÜNE - KOMŞUNUN

KUVVET - DOĞAR - BİRLİKTEN

VEREN - ELİ - ÖPER - HERKES

ELİNLE - NE - O - GELİR - SENİNLE - VERİRSEN

ÖKÜZ - KOŞULMAZ - ÇİFTE - YALNIZ

OLMAZ - TAŞ - DUVAR - YALNIZ

DİRLİK - ORADA - BİRLİK - NEREDE

**AÇIKLAMA-
LARA KARŞI-
LIK GELECEK
ATASÖZLERİ**

19.
Etkinlik

Yardımlaşma ve Dayanışma Beraberiz

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

1. İhtiyaçları karşılanan bireyler yaşadıkları toplumda kendilerini nasıl hissederler?

.....
.....

2. Metinde anlatılan durumlardan hangisi dayanışmaya örnek verilebilir?

.....
.....

3. Kızılay ihtiyaç sahiplerine hangi yardımları ulaştırmak için önemli görevler üstlenmiştir?

.....
.....

4. Bir toplumda birlik ve beraberliğin sağlanmasında en önemli faaliyetler nelerdir?

.....
.....

5. Ortak işlerin üstesinden gelmesinde etkili olan unsur hangisidir?

.....
.....

YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA

Birey, toplumu oluşturan en küçük birimdir. Bu nedenle bir toplumda huzurlu yaşam olabilmesi için öncelikle bireylerin huzurlu olması gerekir. Yeterli beslenemeyen, hastalığını tedavi ettiremeyen, çocuğunun eğitim ihtiyaçlarını karşılayamayan bireyler kendilerini yaşadıkları topluma ait hissetmekte zorlanabilirler. Bu bireylerin ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için toplumu oluşturan kişiler arasında yardımlaşma ve dayanışma olmalıdır.

Bireylerin çeşitli konularda birbirlerine yardım etmesine ve ortak olarak işlerin üstesinden gelmesine yardımlaşma denir. Örneğin Kızılay'ın depremden etkilenen insanların barınma ve beslenme ihtiyacını karşılaması bir yardımlaşma örneğidir. Türk Kızılayı 1868 yılından bu yana toplumsal dayanışmayı sağlamak, sosyal refahın gelişmesine katkıda bulunmak, ihtiyaç sahiplerine barınma, beslenme ve sağlık yardımları ulaştırmak için önemli görevler üstlenmiştir.

Bir topluluğu oluşturan bireylerin duygu, düşünce ve ortak amaçlarda birbirlerine karşılıklı olarak bağlanmasına dayanışma denir. Örneğin Balıkesir'in Sındırgı ilçesinde mahalleli el birliğiyle hareket ediyor. Mahallelinin bir kısmı bağlardaki üzümü toplarken bir kısmı da köy meydanında kurulan kazanlarda pekmez kaynatıyor. Odun getirme, ateş yakma ve üzümleri ezme işi erkekler; şırayı kaynatma ve dinlendirme işi ise kadınlar tarafından yapılıyor. Bu dayanışma geleneği genç nesillere aktarılıyor.

6. "Bir elin nesi var iki elin sesi var" atasözüne metindeki hangi durum örnek verilebilir?

.....
.....

7. Metinde geçen ifadelerden hangisi yardımlaşmaya örnektir?

.....
.....

SORULAR

SORULAR

20.
Etkinlik

Yardımlaşma ve Dayanışma Beraberiz

Aşağıda verilen ifadeleri kullanarak soruları cevaplayınız.

* Kızılay ekiplerinin depremzedelere sıcak yemek dağıtması	* Kayserili kadınların imece yoluyla mantı doldurması	* İhtiyaç sahiplerine gıda ve giyim desteğinde bulunulması
* Toplumsal barışa katkı sağlanması	* Problemlerin kolay çözülmesi	* Başarıyı beraberinde getirmesi
* Ahmet Bey'in, babasını kaybeden komşusunun yanında olması	* Toplumda yardımsever bireylerin yetiştirilmesi	* Toplumda kadınlara yönelik pozitif ayrımcılığın oluşması
* Osmanlı Devleti zamanında mahallelerde sadaka taşlarının bulunması	* Atalarımızın Kurtuluş Savaşı'nda düşmanlara karşı birlik ve beraberlik içerisinde hareket etmesi	* Hakkında bilgi edinmediği kişi hakkında ön yargılı olması

Hangileri "Yardımlaşma" başlığına örnek verilebilir?

*

.....

.....

.....

*

.....

.....

.....

*

.....

.....

.....

Hangileri "Dayanışma" başlığına örnek verilebilir?

*

.....

.....

.....

*

.....

.....

.....

*

.....

.....

.....

Hangileri "Yardımlaşma ve Dayanışmanın Faydaları" başlığına örnek verilebilir?

*

.....

.....

.....

*

.....

.....

.....

*

.....

.....

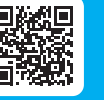
.....

21.
Etkinlik

Ünite Değerlendirme

Verilen bilgilerin hangi kavramlara ait olduğunu bularak uygun olan boşluğa örnekteki gibi yazınız.

	Doğuştan kazanılan roller	Topluma uyum	Misafirperverlik	
Yardımlaşma	1. İnsanların, hayatları boyunca içinde buldukları sosyal davranıştır. Rol		Kültür
	2. İnsanlar farklı gruplara mensup kişilere karşı saygılı olmalı ve onları olduğu gibi kabul etmelidir.		
	3. Okulda sınıf başkanı olan Emre'nin evde kardeşine karşı da sınıf başkanı gibi davranmasıdır.		
Rol	4. Bir topluluğu oluşturan bireylerin duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı olarak bağlanmasıdır.		Saklambaç
	5. İlgi ve yeteneklerimize bağlı olarak zamanla sahip olduğumuz rol bu rollere örnek verilebilir.		
Rol çatışması	6. Bireylerin çeşitli konularda birbirlerine yardım etmesi ve birlikte çalışmasıdır.		Türkmenistan
	7. Tamer Bey'in evlendikten sonra baba olmasıyla sahip olduğu rol bu rollere örnek verilebilir.		
	8. Serkan'ın sahip olduğu öğrencilik rolünün getirdiği sorumluluktur.		
İtalya	9. Genellikle kırsal alanlarda görülen birçok kişinin dayanışma ve yardımlaşma anlayışı içerisinde bir işi yapması ve böylece işlerin sırayla bitirilmesine denir.		Japonya
	10. "Kagome kagome" Uzak Doğu'da çocukların oynadığı geleneksel oyunlardan olup daha çok bu ülkenin çocukları tarafından oynanmaktadır.		
	11. Topluların kendilerine özgü olan ve gelecek nesillere aktardıkları maddi veya manevi değerlerin tümüne denir.		
Darülaceze	12. 1895 yılında Sultan II. Abdülhamit tarafından kurulmuş düşkünlerevi anlamına gelen kurumdur.		Hindistan
	13. Mutfak kültüründe makarnanın önemli bir yerinin olduğu ülkedir.		
	14. Kötülükleri kovduğuna inanıldığı için kıyafetlerinde kırmızı ve tonları bolca kullanılan ülkedir.		
Dayanışma	15. Tac Mahal, Mahabodhi Tapınağı ve Ganj Nehri'nin bulunduğu ülkedir.		İmece
	16. Türk kültüründe başkalarının kültürel özelliklerine saygı ile yaklaşma biçimidir.		
	17. "Yavru Vatan" olarak ifade ettiğimiz ülkedir.		
	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	Sonradan kazanılan roller	Ödevlerini yapmak	

1. Aylin, 3 çocuklu bir ailenin ortanca çocuğudur. Evlerine yakın bir ortaokulda 6. sınıf öğrencisidir. Sınıf başkanı olan Aylin aynı zamanda okulun voleybol takımının kaptanıdır. Aylin, okul çıkışı dedesi ve büyük annesinin yanına uğramayı ve onların gönlünü almayı ihmal etmez. Dedesinin verdiği harçlıkları sürekli küçük kardeşi ile paylaşır.

Parçaya göre Aylin'in üstlendiği rolleri yazınız. (6x1 = 6 Puan)

- a.
- b.
- c.
- d.
- e.
- f.

2. Merhaba ben Mert 1985 yılında Ankara'da doğmuşum. İlkokula başladığım günü hiç unutamıyorum. Okulumu ve arkadaşlarımı çok sevdim. O yıl bir kardeşimin doğması beni daha da mutlu etmişti. Artık bir doktorum. Bugün ise çocuğumu ilk kez okula götürmenin heyecanını yaşıyorum.

Yukarıdaki metne göre Mert'in doğuştan kazandığı rolleri yazınız. (3x4 = 12 Puan)

- a.
- b.
- c.

3. Tamer Bey'in iş yerinde mühendis, evde baba, spor kulübünde üye olması durumunda sosyal rollerimizle ilgili hangisi söylenebilir? Yazınız. (10 Puan)

.....

4. Dünya üzerinde farklı kültürlere sahip yüzlerce toplum vardır. Toplumların en çok farklılaştıkları noktalar; kullandıkları diller, inandıkları dinler, mimari yapıları, giyim tarzları, yeme içme kültürleri, düğün gelenekleri, aile ilişkileri, müzik zevkleri, yaşam tarzları vb. özelliklerdir.

Metne göre toplumların kültürleri ile ilgili ne söylenebilir? Yazınız. (10 Puan)

.....

YAZILI SENARYOLARI

5. Güney Kore'de insanlar, düğün ve cenaze gibi özel törenlerde geleneksel kıyafetlerini giymeyi tercih ederler. Suudi Arabistan'da, serin tutan geleneksel rahat kıyafetler tercih edilir. Almanya'da erkekler uzun çorap, deri askılı şort; kadınlar kabarık kollu bluz ve işlemeli, uzun etekli elbiselerden oluşan geleneksel kıyafetlerini günümüzde sadece festivallerde giyerler.

Metinde hangi konudan söz edilmiştir? Yazınız. (10 Puan)

.....

6. 23 Nisan için farklı kültürlerden öğrenciler ülkemize davet edilmiştir. Bu öğrenciler ülkelerinin yerel danslarını sergileyeceklerdir. Türk öğrenciler yabancı öğrencileri evlerinde misafir edeceklerdir. Miray ve ailesi, Güney Kore'den gelen Ayun'u evinde misafir olarak ağırlamıştır.

23 Nisan'da farklı kültürlerle ilgili yapılan bu uygulamanın amacını yazınız. (8 Puan)

.....

7. Dünya üzerinde farklı kültürlere sahip yüzlerce toplum vardır. Her toplumun kendine özgü özellikleri vardır. Toplumumuzda sık kullanılan söz ve davranışlar başka toplumlarda bilinmiyor olabilir. Aynı zamanda yabancı toplumlardaki kültürel özelliklerin bizim toplumumuzda yeri olmayabilir.

Toplumların en çok farklılaştıkları noktalardan altı tanesini yazınız. (6x2 = 12 Puan)

a.

d.

b.

e.

c.

f.

8. Dedem gençliğinde köyümüzde yaşanan şu güzel geleneğimizden söz etti. Bağ bahçe ekim döneminde tarla sahibi genellikle akşamdan yardım için köylüleri ya da komşuları çağırırdı. Sabah erken saatlerde tarlanın yolu tutulur. Öğle yemeği ve ikindi çayı tarla sahibi tarafından ikram edilirdi. Tarım araçlarının gelişmesiyle eskilerde kalmış olsa da traktörle sürülemeyecek bazı araziler için hâlâ bu imece geleneği devam etmektedir.

Metin'in dedesinin sözünü ettiği insanların birbirleriyle uyum içinde hareket ederek işlerini daha hızlı bitirdikleri bu geleneğe ne denir? Yazınız. (8 Puan)

.....

9. Yardımlaşma ve dayanışmanın faydalarını yazınız. (6x2= 12 Puan)

- a.
- b.
- c.
- d.
- e.
- f.

10. Malatya'nın Yeşilyurt ilçesinde meydana gelen deprem felaketinin ardından bölgeye ulaşan Kızılay ekipleri, depremzedelere üç gündür sıcak yemek dağıtıyor. Kızılay tarafından dağıtılan çadır ve battaniye sayesinde depremzedelerin ihtiyaçları gideriliyor. Bunların yanında hasta ve yaralıların ilaçları karşılanarak tedavileri yapılıyor.

Verilen bu bilgilerde Kızılay tarafından gerçekleştirilen faaliyetle depremzedelerin ihtiyaçlarından hangileri karşılanmaktadır? Yazınız. (3x4= 12 Puan)

- a.
- b.
- c.

YAZILI SENARYOLARI

1. Benim adım Yaren 5. sınıfa gidiyorum. Ablam üniversitede okuyor. Annem öğretmen babam ise okul müdürü. Babam bazen evde bizlere müdür gibi davranıyor. Bu durum bizi rahatsız ediyor.

Yaren'in babasının bu davranışı hangi kavrama örnektir? Yazınız. (8 Puan)

.....

2. Bireylerin içinde buldukları rollerle birlikte kendilerinden beklenen davranışlar da değişmektedir. Örneğin Elif Hanım hastanede doktor, evde anne ve trafikte sürücüdür. Elif Hanım'ın sahip olduğu bu roller ondan beklenen davranışları değiştirmektedir.

Buna göre Elif Hanım'ın sahip olduğu rollerden beklenen davranışları yazınız. (3x4= 12 Puan)

a.

b.

c.

3. 5. sınıf öğrencisi olan Metin sabah yatağından kalktı odasını topladı. Annesi, babası, dedesi ve küçük kardeşiyle kahvaltısını yaptıktan sonra okul servisine binip okula gitti. Okulda dersleri dışında satranç kulübünün faaliyetlerinde yer aldı. Okuldan eve okul servisiyle dönen Metin, arkadaşlarıyla dışarıda oyun oynamak için annesinden izin istedi. Metin arkadaşlarıyla oynadığı maçta kalecilik yaptı.

Metne göre Metin'in üstlendiği rolleri yazınız. (7x1= 7 Puan)

a.

e.

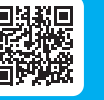
b.

f.

c.

g.

d.

4. Balıkçılıkta dünyanın önde gelen ülkelerinden biridir. Deniz ürünlerinden yaptıkları yemeklerin ayrı bir yeri vardır. İlk akla gelen dünyaca ünlü yemekleri “suşi” dir. Suşi, ince şerit hâlindeki balıkların pirinç ile rulo yapılarak kurutulmuş yosuna sarılmasıyla hazırlanır.

Metinde sözü edilen mutfak kültürü hangi ülkeye aittir? Yazınız. (10 Puan)

.....

5. Her kültürel değer her zaman aynı şekilde kalmaz. Örneğin İskoçya’da sadece erkeklerin giydiği yöresel kıyafete “kilt” adı verilir. Kiltin yanında ceket, yelek uzun çorap ve küçük çanta kullanılır. Diğer ülkelerdeki geleneksel kıyafetler gibi kilt de yerini modern kıyafetlere bırakmıştır. Hintliler kıyafet olarak genellikle omuzlardan başlayıp ayaklara doğru sardıkları, Hindistan sarisi denilen dikişsiz kumaşları kullanırlar. Hindistan’da da geleneksel kıyafetler yerini modern kıyafetlere bırakmıştır. İki ülkede de geleneksel kıyafetler sadece özel günlerde giyilmektedir.

Metinden çıkarılacak ana düşüncüyü yazınız. (10 Puan)

.....

6. Kadınlarımızın giydiği uzun ve kalın askılı elbiseye sarafan denir. Bu elbise, geleneksel başlık olarak bilinen kokoş-nikle birlikte giyilmektedir. En eski bayramlarımızdan olan ve coşkuyla kutladığımız Maslenitsa, Türk kültüründeki baharın gelişinin kutlandığı Nevruz Bayramı’na benzemektedir. Düşünlerimizde kız tarafının evine giden damat, eğlence amaçlı bahşiş ödemek zorundadır. Lahana, turşu, soğan gibi ürünler içeren vinegret salatası ve zeytin salatası ülkemizde en çok tercih edilen salata türleridir

Metinde kültürel özelliklerinde sözü edilen ülkenin adını yazınız. (10 Puan)

.....

7. Farklı coğrafyalarda birbirinden farklı pek çok toplum ve kültür yaşar. Bununla birlikte öyle değerler öyle figürler vardır ki kültürler arasındaki farklılıkları unutturarak kültür kavramına saygımızı artırır. Örneğin Anadolu’da Keloğlan adıyla bilinen karakter; Kazakistan’da Taşza Bala, Azerbaycan’da Keçel Memed, Kerkük’te Keçeloğlan, Türkmenistan’da Kelcebatır, Kırım’da Tazoğlan, Altay Bölgesi’nde Tastarakay, İran’da Çeçel, Gürcistan’da Kel Kafalı Kaz Çoban olarak bilinir.

Metinde verilen bu örnek farklı kültürlerle ilgili hangi durumu göstermektedir? Yazınız. (13 Puan)

.....

YAZILI SENARYOLARI

8. Birey, toplumu oluşturan en küçük birimdir. Bu nedenle bir toplumda huzurlu yaşam olabilmesi için öncelikle bireylerin huzurlu olması gerekir. Yeterli beslenemeyen, hastalığını tedavi ettiremeyen, çocuğunun eğitim ihtiyaçlarını karşılayamayan bireyler kendilerini yaşadıkları topluma ait hissetmekte zorlanabilirler.

Bu bireylerin ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için toplumu oluşturan kişiler arasında hangi unsurlar olmalıdır? Yazınız. (2x5=10 Puan)

a.

b.

9. 5. sınıf öğrencisi Derya okuma yazmada pek başarılı olmayan bir öğrenciydi. Yarıyıl tatili gelmiş, karneler alınmıştı. Derya'nın karnesinde başarı durumu pek iyi görünmüyordu. Bu durum Derya'yı olduğu kadar arkadaşlarını da üzmişti. Sınıf olarak şöyle bir karar aldılar: Tatilde her arkadaşı bir gün Derya'nın evine gidecek ve ona okuma yazma konusunda destek olacaktı. Bu plan işe yaramış ve tatil sonunda Derya okula okuma yazmayı öğrenmiş olarak dönmüştü.

a. Metinde anlatılanlara göre Derya'nın okuma yazmayı öğrenmesinde etkili olan öge hangisidir? Yazınız. (5 Puan)

.....

b. Metne göre Derya'nın başarılı olmasına yardımcı olan durum hangisidir? (5 Puan)

.....

10. Türkler tarih boyunca yardımlaşma ve dayanışmanın en güzel örneklerini sergilemişlerdir. "Başbaşa vermeyince taş yerinden kalkmaz." diyen atalarımız, düşmanlarına karşı birlik ve beraberlik içerisinde hareket etmişlerdir. Birlik olmayı başardıkları zaman hep zaferler kazanıp güçlü devletler kurmuşlardır.

Buna göre Türk milleti Mustafa Kemal önderliğinde en güzel dayanışmayı hangi savaşta sergilemiştir? Yazınız. (10 Puan)

.....

MEB'İN YENİ
100'Ü

ÖZETİN
ÖZETİ

ETKİNLİKLER

5. SINIF

SÜREÇ
ODAKLI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

YAZILI
SENARYOLARI

AKILLI
TAHTA

2. Ünite: Evimiz Dünya

Sosyal Bilgiler Defterim

Ekstra Ücretsiz
Dijital Platform

3000

Çözümlü Soru
ve Sınırsız

Deneme
Sınavları

5. SINIF

SOSYAL BİLGİLER

Bu fasikülün basım, yayım ve satış hakları Editör Yayınevine aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan; fasikülün tümünden veya bölümlerinden, yönergelerinden, ölçme araçlarından, etkinliklerinden ve fasiküldeki modellemelerden esinlenmek, bunları taklit etmek veya benzerini yapmak suçtur. Aynı zamanda elektronik yollarla, fotokopi yoluyla, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz veya dağıtılamaz.

Editör

Turgut MEŞE

Yazar

Komisyon

ISBN

978-605-280-560-2

Sertifika No

40447

Baskı ve Cilt

Özgür WEB Matbaacılık

ANKARA

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.editoryayinevi.com

İÇİNDEKİLER

2. ÜNİTE: EVİMİZ DÜNYA

- ▶ İLLERİMİZİN GÖRECELİ KONUMU5
- ▶ DOĞAL VE BEŞERİ ÇEVREMİZDEKİ DEĞİŞİM ... 11
- ▶ İLİMİZDE YAŞANABİLECEK AFETLER VE ETKİLERİ16
- ▶ ÜLKEMİZE KOMŞU DEVLETLER21
- ▶ ÜNİTE DEĞERLENDİRME.....26

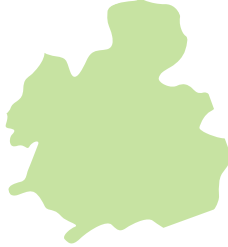

İLLERİMİZİN GÖRECELİ KONUMU

* **Göreceli Konum:** Bir ilin komşu illere, yeryüzü şekillerine, su kaynaklarına, tarihi mekânlarına ve doğal güzelliklerine bağlı olarak ortaya çıkan kendine has özelliklerinin tümü o ilin göreceli konumunu oluşturur.

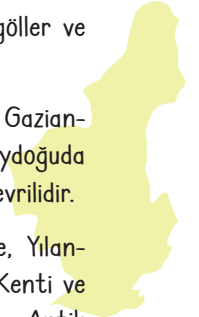
- * Ülkemiz yükseltisi en fazla olan Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alır.
- * Toprak büyüklüğü bakımından, Türkiye'nin 4. büyük ili konumundadır.
- * Önemli dağları; Palandöken, Kargapazarı...
- * Şehirde yazları sıcak, kışları soğuk ve kar yağışlı olan karasal iklim görülür.
- * En önemli ovaları; Erzurum Ovası, Pasinler Ovası, Güzelova (Daphan)'dır.
- * Komşuları; Ağrı, Ardahan, Artvin, Bayburt, Bingöl, Erzincan, Kars, Muş ve Rize'dir.
- * Önemli akarsuları; Karasu (Fırat), Çoruh ve Aras'dır.
- * Erzurum'un en önemli gölü Tortum (Heyelan Set) gölüdür.
- * Türkiye Selçuklularından kalma Çifte Minareli Medrese, Üç Kümbetler önemli tarihi mekanlardır.

E
R
Z
U
R
U
M

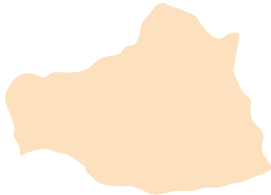
- * Akdeniz Bölgesi'nde yer almaktadır. Bölgede dağlar denize paralel uzanır.
- * Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır.
- * Önemli dağları; Amanos, Bolkar, Aladağlar ve Tah-talı'dır.
- * Önemli ovaları; Çukurova Yüreğir, Misis, Ceyhan, Haruniye'dir.
- * Önemli akarsuları; Seyhan ve Ceyhan'dır.
- * Seyhan, Kozan, Nergizlik, Çatalan şehrin önemli baraj ve gölleridir.
- * Ağyatan, Akyayan, Akyatan, Tuzla, Yedigöller ve Dipsiz Göl önemli doğal göllerdir.
- * Şehir doğuda Osmaniye, Kahramanmaraş, Gaziantep, batıda İçel, kuzeybatıda Niğde, güneydoğuda Hatay gibi illerle ve güneyde Akdeniz ile çevrilidir.
- * Varda Köprüsü, Taş Köprü, Bebekli Kilise, Yılan-kale, Anavarza Antik Kenti, Misis Antik Kenti ve Köprüsü, Misis Mozaik Müzesi, Mağarsus Antik Kenti ve Feke Kalesi önemli tarihi mekânlardır.

A
D
A
N
A

- * Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer almaktadır.
- * Yeryüzü şekilleri bakımından düz ve sadedir.
- * Yaz ayları sıcak ve kuraktır.
- * Önemli dağları; Karacadağ ve Nemrut'tur.
- * Önemli ovaları; Harran, Suruç ve Viranşehir'dir.
- * Önemli akarsuları; Fırat, Direkli ve Cullap'tır.
- * Önemli gölleri ise; Atatürk Baraj Gölü, Halil-Rahman'dır.
- * Şehrin doğuda Mardin, batıda Gaziantep, kuzeyde Adıyaman, kuzeydoğuda Diyarbakır illeri ve güneyde Suriye ile sınırı vardır.
- * Göbekli Tepe, Harran Kalesi, Balıklıgöl, Selahaddin Eyyubi Camii, Gümrük Han ve Harran Evleri önemli tarihi mekânlardır.

S
A
T
R
A
P
A
S

- * İç Anadolu Bölgesi'nde yer almaktadır.
- * Türkiye'nin yüz ölçümü bakımından en büyük ilidir.
- * Kışları soğuk ve kar yağışlı, yazları sıcak ve kuraktır.
- * Konya, geniş ovalar ve platolarla kaplıdır.
- * Cihanbeyli Platosu, Obruk Platosu, Ereğli ve Karapınar platoları önemli yeryüzü şekillerindedir.
- * Konya, Çumra, Karapınar Altınekin, Sarayönü ve Kadınhanı ovaları ilin başlıca ovalarıdır.
- * Takkeli Dağı, Erenler Dağı ve Karadiken Dağı önemli dağlardan bazılarıdır.

K
O
N
Y
A

- * Marmara Bölgesi'nde yer almaktadır.
- * Doğuda Kocaeli, Batıda Tekirdağ'a komşu olan İstanbul'un Kuzeyi Karadeniz, Güneyi Marmara Denizi ve Haliç ile çevrilidir.
- * İstanbul'da yeryüzü şekilleri düz ve sade, iklimi ise ılımandır.
- * Ülkemizin en fazla nüfusa sahip olan ilidir.
- * Başlıca dağları, Aydos, Kayışdağı, Alemdağı, Çatal Dağı, İstranca (Yıldız) Dağları
- * İstanbul ilinin dörtte üçüne yakını plato ve yaylalardan ibarettir.
- * İstanbul'da büyük ovalar yoktur. Ova denilebilecek yerler, Akarsu vâdileri yer alır.
- * Bunlar Karasu Vâdisi, Sarısu Vâdisi, Çakıl Deresi Vâdisi, Riva Deresi Vâdisi, Göksu Vâdisi, Hiciv Deresi Vâdisi ve Yatak Vâdileridir.
- * İstanbul il sınırları içinde büyük nehir ve ırmaklar yoktur, fakat çok sayıda dereler vardır.
- * Başlıca dereler; İstranca, Durusu, Karasu, İncegiz, Alibeyköy ve Kağıthâne dereleridir.
- * Başlıca gölleri; Terkos Gölü, Büyükçekmece Gölü, Küçükçekmece Gölü, Ömerli Baraj Gölü, Alibeyköy Baraj Gölü,
- * Önemli tarihi mekamları; Topkapı Sarayı, Dolmabahçe Sarayı, Ayasofya, Yerebatan Sarnıcı, Kız Kulesi, Mısır Çarşısı, Galata Kulesi, Aya Yorgi Manastırı, Eyüp Sultan Camii,

İ
S
T
A
N
B
U
L

- * Ege Bölgesi'nde yer almaktadır. Dağlar denize dik uzanır.
- * Türkiye'nin üçüncü büyük kentidir.
- * Önemli dağları: Yamanlar, Dağı, Nif, Yunt, Aydın dağları
- * Çöküntü ovaları ve akarsu ağızlarındaki birikinti ovaları, İzmir'in yeryüzü şekillerini oluşturur.
- * Dağların denize dik uzanması denizin ılıman etkisinin iç kesimlere kadar yayılmasına olanak vermektedir.
- * İzmir'de yazlar sıcak ve kurak kışlar ılık ve yağışlıdır.
- * Önemli ovaları: Küçük Menderes Ovası, Gediz Ovası ve Bakırçay Ovası'dır.
- * Önemli akarsuları: Gediz, Küçük Menderes ve Bakırçay
- * İzmir; Kuzeyde Balıkesir, doğuda Manisa, güneyde Aydın illeri ile komşudur.
- * Efes Antik Kenti, Pergamon Antik Kenti, Agora Ören Yeri, Metropolis Antik Yerleşimi, Teos Antik Kenti, Kadifekale, Kemeraltı, Kızlarağası Hanı, Kestanepazarı Camii, Hisar Camii önemli tarihi mekanlardır.

İ
Z
M
İ
R

T
R
A
B
Z
O
N

- * Karadeniz Bölgesi'nde yer almaktadır.
- * Dağların denize paralel uzanması nedeniyle kıyılar fazla girintili çıkıntılı değildir.
- * Kuzeyde Karadeniz'e kıyısı, güneyinde Gümüşhane ve Bayburt, doğusunda Rize, batısında Giresun bulunmaktadır.
- * Trabzon'un yeryüzü şekillerini; Solaklı, Yomra, Değirmendere, Sera, Galanima, Foldere gibi akarsuların oluşturduğu vadiler ve deltalar oluşturmuştur.
- * Uzungöl, Balıklı Göl, Aygır Gölü, Kara Göl ve Haldizen Dağları'ndaki büyüklü, küçüklü diğer buzul gölleri ile Sera heyelan seti gölü Trabzon'un başlıca gölleridir.

- * İlde yazları serin ve kışları ılık, her mevsim yağışlı geçer.
- * Güneye dağlık bölgeye varıldıkça iklim sertleşir. Kıyıda yağmur olarak görülen yağış yüksek yerlerde kar şekline dönüşür.
- * Bu dağlar üç blok hâlinindedir. Zigana Dağları, Trabzon Dağları ve Soğanlı Dağları
- * Tarihi mekânlar arasında; Sümela Manastırı, Trabzon Kalesi, Vazelon Manastırı, Ayasofya Müzesi, Peristera Manastırı, Küçük Ayvasıl Kilisesi, Trabzon Tarih Müzesi vardır.

1.
Etkinlik

İllerimizin Göreceli Konumu

Verilen ifadelerin hangi şehre ait olduğunu bulup boşluğa yazınız.

“Yedi Tepeli Şehir” olarak da isimlendirilmiştir.	İzmir
	İstanbul
	Ankara
Cevap:	

Türkiye’de en fazla nüfusa sahip olan ilimizdir.	Ankara
	İzmir
	İstanbul
Cevap:	

Mevlana Müzesi gibi tarihi bir mekâna sahiptir.	Şanlıurfa
	Erzurum
	Konya
Cevap:	

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) doğrultusunda yapılmış Türkiye’nin en büyük barajı olan Atatürk Baraj Gölü bu ilimizdedir.	Konya
	Elazığ
	Şanlıurfa
Cevap:	

Toprak büyüklüğü bakımından, Türkiye’nin 4. büyük ili konumundadır.	İzmir
	Gaziantep
	Erzurum
Cevap:	

Ege Bölgesi’nin önemli akarsularından olan Gediz, Küçük Menderes ve Bakırçay bu ilimizde akış gösterir.	Çanakkale
	Antalya
	İzmir
Cevap:	

Türkiye’nin Akdeniz kıyılarına paralel olarak uzanan Toros Dağları’nın içinden geçtiği ildir.	Trabzon
	Kayseri
	Adana
Cevap:	

Türkiye’nin tuz ihtiyacının %40’ının karşılandığı Tuz Gölü bu ilimizde bulunmaktadır.	Konya
	Sivas
	Van
Cevap:	

Dünyanın en eski tapınağı olarak bilinen “Göbeklitepe” tarihi mekânın bulunduğu ildir.	Antalya
	İstanbul
	Şanlıurfa
Cevap:	

İstanbul ve Ankara’nın ardından Türkiye’nin en büyük üçüncü ildir.	Adana
	İzmir
	Gaziantep
Cevap:	

Yazları serin ve kışları ılık, her mevsim yağışlı geçen Karadeniz ikliminin hüküm sürdüğü ildir.	Ankara
	Trabzon
	Eskişehir
Cevap:	

Yeryüzü şekilleri bakımından Türkiye’nin yükseltisi en fazla olan şehirlerinden biridir.	Konya
	Erzurum
	Sakarya
Cevap:	

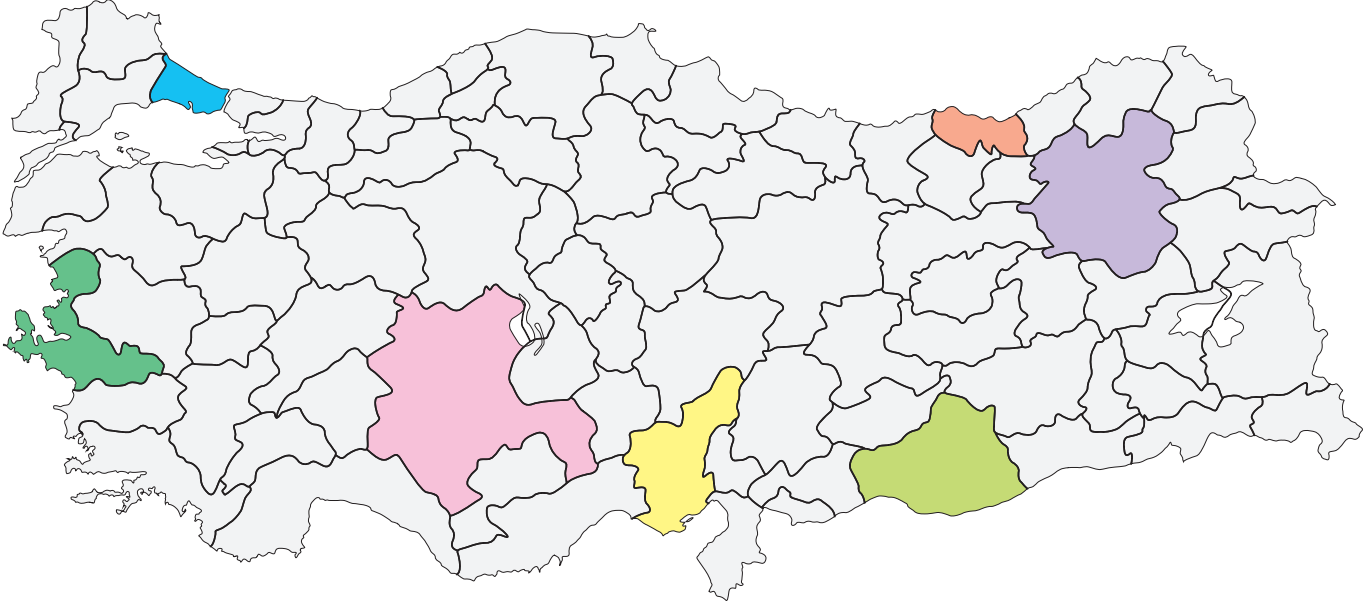

2.

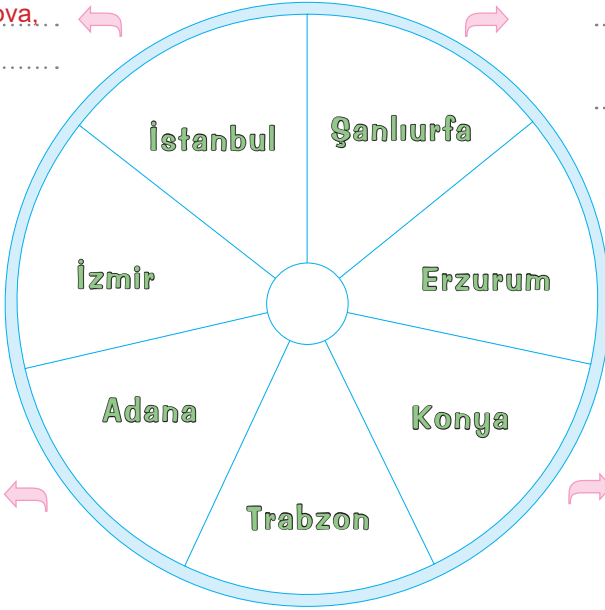
Etkinlik

İllerimizin Göreceli Konumu

Dilsiz haritada sınırları verilen şehirlerin isimleri çarkta yazılmıştır. Bu illere hangi illerin komşu olduğunu örnekteki gibi yazınız.

Kocaeli, Tekirdağ, Kırklareli, Yalova, Bursa

	Osmaniye, Kahramanmaraş, Gaziantep, Niğde, Hatay
	Ankara, Isparta, Afyonkarahisar, Eskişehir, İçel, Karaman, Antalya, Niğde, Aksaray, Mersin
	Mardin, Gaziantep, Adıyaman, Diyarbakır

	Ağrı, Ardahan, Artvin, Bayburt, Bingöl, Erzincan, Kars, Muş, Rize
	Balıkesir, Manisa, Aydın
	Gümüşhane, Bayburt, Rize, Giresun
	Kocaeli, Tekirdağ, Kırklareli, Yalova, Bursa

3.
Etkinlik

İllerimizin Göreceli Konumu

Etkinliği yönergeye göre yapınız.

Etkinliğe Yönelik Yönerge

Yaşadığımız ilin göreceli konumu ile ilgili ifadelerden doğru olanları sırasıyla bulunuz. Doğru olan ifadelerin başındaki harfleri kutularak yazarak şifreyi bulunuz. Arkadaşınız da etkinliği yaptıktan sonra değerlendirme formunu doldurunuz.

BENİM ETKİNLİK TABLOM

- Ş** Türkiye'nin en büyük ovası Çukurova Adana'dadır.
- Y** Hz. İbrahim'in hikâyesiyle bilinen Balıklıgöl Van'dadır.
- O** İzmir'in kıyı kesimlerinde karasal iklim görülmektedir.
- E** Yüz ölçümü bakımından en büyük ilimiz Konya'dır.
- T** Trabzon'da dağlar denize dik şekilde uzanır.
- H** İstanbul'da yeryüzü şekilleri düz ve sadedir.
- A** Erzurum'da Karadeniz iklimi görülmektedir.
- L** Tarihi Sultanahmet Camii Konya'da bulunur.
- R** Tarihi Sümela Manastırı Trabzon'da bulunur.
- K** Şanlıurfa Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer almaktadır.
- İ** Efes Antik Kenti İzmir'de bulunmaktadır.
- M** Selçuklulara ait Çifte Minareli Medrese Erzurumda'dır.

ARKADAŞIMIN ETKİNLİK TABLOSU

- Ş** Türkiye'nin en büyük ovası Çukurova Adana'dadır.
- Y** Hz. İbrahim'in hikâyesiyle bilinen Balıklıgöl Van'dadır.
- O** İzmir'in kıyı kesimlerinde karasal iklim görülmektedir.
- E** Yüz ölçümü bakımından en büyük ilimiz Konya'dır.
- T** Trabzon'da dağlar denize dik şekilde uzanır.
- H** İstanbul'da yeryüzü şekilleri düz ve sadedir.
- A** Erzurum'da Karadeniz iklimi görülmektedir.
- L** Tarihi Sultanahmet Camii Konya'da bulunur.
- R** Tarihi Sümela Manastırı Trabzon'da bulunur.
- K** Şanlıurfa Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer almaktadır.
- İ** Efes Antik Kenti İzmir'de bulunmaktadır.
- M** Selçuklulara ait Çifte Minareli Medrese Erzurumda'dır.

Şifre →

Süreç Değerlendirme Ölçütü: Etkinlik ve değerlendirme kısmı öğretmen tarafından değerlendirilip öğrenciye değerlendirme yaparken tarafsız davranmanın önemi anlatılacaktır.

ÖZ VE AKRAN DEĞERLENDİRME	Ben	Arkadaşım
Yaşadığım şehrin yeryüzü şekillerini bilirim / bilir.		
Yaşadığım şehrin göreceli konumu ile ilgili ifadeleri doğru şekilde sıralayabilirim / sıralayabilir.		
Şifreyi doğru buldum / buldu.		

4.
Etkinlik

İllerimizin Göreceli Konumu

Aşağıda Erzurum şehrinin göreceli konumu ile ilgili bilgiler verilmektedir. Bu bilgilerin hangi konuyla (Yeryüzü şekilleri, su kaynakları, iklim, tarihi mekânlar, komşular) ilgili olduğunu örnekteki gibi yazınız.

1. İlimiz, ülkemizin yükseltisi en fazla olan Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer aldığı için diğer bölgelerdeki şehirlere göre yükseltisi oldukça fazladır.

2. Türkiye'nin en büyük heyelan-set gölü olan Tortum Gölü Erzurum'dadır. Ayrıca 48 m. yüksekliğe sahip Tortum Şelalemiz bulunmaktadır.

3. Şehrimizle sınırı olan iller; Ağrı, Ardahan, Artvin, Bayburt, Bingöl, Erzincan, Kars, Muş ve Rize'dir.

4. Karasu (Fırat), Çoruh, Aras nehirleri ile Oltu Çayı, Serçeme Çayı, Pulur Çayı Hınıs Çayı önemli akarsularımızdır.

5. Önemli dağları; Palandöken, Kargapazarı, Dumlu, Güvercin ve Mescit dağlarıdır.

6. Türkiye Selçuklularından kalma Çifte Minareli Medrese önemli mimari eserlerimizdendir.

7. Toprak büyüklüğü bakımından, Türkiye'nin 4. büyük ili konumdadır.

8. Şehrimizde genelde yazları sıcak, kışları soğuk ve kar yağışlıdır. Kışın don olayları sıkça görülür.

9. En önemli ovalarımız; Erzurum Ovası, Pasinler Ovası, Güzelova (Daphan)'dır.

10. Bizans'tan kalma Erzurum Kalesi ile Osmanlı'dan kalan Rüstempaşa Bedesteni'ni görmelisiniz.

Erzurum
şehrinin göreceli
konumu ile ilgili
bilgiler

CEVAPLAR

1. Yeryüzü şekilleri

6.

2. 7.

3. 8.

4. 9.

5. 10.

DOĞAL VE BEŞERİ ÇEVREMİZDEKİ DEĞİŞİM

Yaşadığı İilde Doğal ve Beşerî Çevrenin Değişimine Neden Olan Unsurlar

- * İnsanlar, tarih boyunca ihtiyaçlarını kolayca karşılayabilecekleri alanları yerleşim yeri olarak seçmişlerdir.
- * Bu tercihlerinde doğal ve beşerî çevre etkili olmuştur.
- * Doğal çevre insan etkisi olmadan oluşmuş ortamdır.
- * Doğal çevre; yeryüzü şekilleri, toprağın yapısı, iklim, su kaynakları, bitki örtüsü, göl, deniz gibi.

- * İnsanların doğal çevreyi değiştirme nedenleri şunlardır;
 - Ulaşım ihtiyaçlarını daha rahat karşılamak
 - Verimli toprakları işleyerek tarım faaliyetlerinde bulunmak
 - Su ve enerji ihtiyaçlarını karşılamak
 - Sosyal ihtiyaçlarını gidermek
 - Ekonomik faaliyetlerde bulunmak

- * İnsanların doğal çevreyi değiştirmesi sonucu beşerî çevre ortaya çıkar.
- * Beşerî çevre; tarım, ulaşım, hizmet sektörü, sanayi ve madencilik gibi.

Yaşadığı İilde Doğal Ve Beşerî Çevrenin Değişiminden Etkilenen Unsurlar

- * İzmir Limanı, uluslararası deniz taşımacılığının merkezi konumundadır.
- * Liman, İzmir'i ticaret şehri hâline getirirken aynı zamanda gemilerden suya dökülen atıklar denizin doğal ortamına zarar vermektedir.
- * Madenciliğin geliştiği Zonguldak'ta birçok kömür ocakları bulunmaktadır.
- * Bu sayede sanayi tesislerinin yoğun olduğu Zonguldak'ta ulaşım imkânları gelişmiş ve nüfus oranı artmıştır.

- * Aynı zamanda sanayi tesislerinin çok olması Zonguldak'ta doğal çevreye zarar vermektedir.
- * Yerleşmeye elverişli düzlüklerin az olduğu Rize'de eğimli yamaçlarda bulunan düzlüklere tarlalar açılır.
- * Ancak kimi zaman orman alanları tahrip edilerek tarlalar açılmaktadır.
- * Adana'da Çukurova sayesinde tarım ürünlerinin çeşitliliği, tarıma dayalı sanayilerin ve ticaretin gelişmesini sağlamıştır.
- * Adana'nın bu durumu şehirde iş imkânlarının dolayısıyla nüfusun artmasını sağlamıştır.
- * Ankara, Eskişehir, İstanbul ve İzmir gibi şehirlerimizde eğitim, sağlık, ulaşım, bankacılık ve turizm geliştiği için bu şehirlerin nüfus oranı fazladır.

Yaşadığı İilde Doğal ve Beşeri Çevrede Meydana Gelen Değişimin Neden ve Sonuçları

1 * İstanbul bulunduğu yer nedeniyle Asya ve Avrupa kıtalarını birbirine bağlayan köprü konumundadır.

- 2
- * İstanbul bu konumu nedeniyle sanayisi ve ticareti gelişmiş Türkiye'nin nüfusu en fazla olan kenti olmuştur.
 - * Antalya kışların ılık, yazların ise sıcak ve uzun geçtiği bir şehrimizdir.
 - * Doğal ve tarihi pek çok varlığa sahip olan şehrimiz bu sayede önemli bir turizm merkezi hâline gelmiştir.

- 3
- * 84 yıl önce 17 haneli köy iken bölgede petrol bulunmasıyla kaderi değişen Batman, gerçekleştirilen yatırımlarla her alanda gelişim sağladı.
 - * Türkiye'nin ilk petrol rafinerisi Tüpraş Batman Rafinerisi kuruldu.
 - * 1991'de il oldu. Birçok sanayi tesisleri kuruldu.

- 4
- * Turizm faaliyetlerinde çalışmak için buraya göç edenler nüfusu artırmıştır.
 - * Şanlıurfa'da Harran Ovası'nın sulu tarıma açılması için GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) gerçekleştirilmiştir.

- 5
- * Bölgede Türkiye'nin en büyük, dünyanın 6. büyük barajı olan Atatürk Barajı yapıldı.
 - * Baraj sayesinde Türkiye'nin enerji ihtiyacının büyük kısmı buradan karşılanmaya başlandı.
 - * Proje sayesinde Şanlıurfa'da tarım ve tarıma bağlı sanayi ve ticaret gelişti.
 - * İş olanakları artan şehir çevre illerden göç alınca nüfusu arttı.
 - * Elazığ ile Malatya'nın ulaşım ihtiyacını karşılayacak olan 5 bin 155 metre uzunluğundaki "Kömürhan Köprüsü ve Bağlantı Tüneli" yapıldı.
 - * Kömürhan Köprüsü ve bağlantı tüneli, ulaşımdaya konforu artırdı, mesafeyi kısaltıp yakıttan tasarrufla ekonomiyeye katkı sağladı.
 - * İklimin uygun olduğu su kaynaklarına yakın ovalar tarım için elverişlidir. Konya Ovası, Bafra ve Çarşamba ovaları bu yerlere örnek olarak gösterilebilir.
 - * Tarımsal faaliyetlere bağlı olarak üretilen ürünlerin sanayide ham madde olarak kullanılması bu bölgelerde tarıma bağlı sanayiye de geliştirdi.

- 6
- * Yeryüzü şekillerinin uygun olduğu yerlerde ulaşım gelişmiştir.
 - * Ulaşım birçok beşeri faktör üzerinde etkili olan bir unsurdur.
 - * Ulaşım imkânlarının geliştiği yerlerde sanayi ve ticaret de gelişmiştir.
 - * Bu durum iş imkânlarını artırdığı için ulaşımın geliştiği yerlerde nüfus da fazla olur.
 - * Konya, Bursa, Kayseri ve Mersin bu özellikteki şehirlere örnektir.
 - * Yeryüzü şekillerinin sade olduğu yerler yerleşme için uygundur.
 - * Verimli toprak yapısına sahip ova ve platoların geniş yer kaplamasına bağlı olarak ülkemizde Bursa, Adana, Konya ve Samsun gibi illerimizde nüfus fazladır.
 - * Dağlık ve engebeli alanlar ise ekonomik faaliyetlerin yapılmasını zorlaştırır.
 - * Yeryüzü şekillerinin engebeli olduğu Hakkâri, Muş ve Artvin gibi illerimizde nüfus azdır.

5.
Etkinlik

Doğal ve Beşerî Çevremizdeki Değişim

Verilen soruların cevaplarının hangisi olduğunu bulup boşluğa yazınız.

İnsan etkisi olmadan oluşmuş ortamlara ne denir?	Beşeri çevre	İnsanların doğal çevreyi değiştirmesi sonucu hangisi ortaya çıkar?	Doğal çevre
	Sanal çevre		Beşeri çevre
Cevap:	Doğal çevre	Cevap:	Dağlık bölge
Kömür ocakları nedeniyle nüfusu artmış ilimiz hangisidir?	Konya	Güneydoğu Anadolu Projesi doğrultusunda yapılan Türkiye'nin en büyük barajı olan Atatürk Barajı hangi ilimizdedir?	Ankara
	Erzurum		Elazığ
Cevap:	Zonguldak	Cevap:	Şanlıurfa
Hangisi ülkemizin kaderi petrolün bulunmasıyla değişmiştir?	Erzurum	Hangisi ülkemizde nüfus dağılımını etkileyen beşeri unsurlardan biridir?	Ticaret
	Batman		Su kaynakları
Cevap:	Diyarbakır	Cevap:	Toprağın yapısı
Yeryüzü şekillerinin engebeli olması nedeniyle nüfusu az olan ilimiz hangisidir?	Hakkari	Ulaşım imkânları geliştiği için sanayi ve ticareti gelişmiş ilimiz hangisidir?	Muş
	Kayseri		Bursa
Cevap:	Adana	Cevap:	Artvin
Sahip olduğu doğal çevre nedeniyle Avrupa ve Asya kıtalarını birbirine bağlayan köprü konumundaki ilimiz hangisidir?	İzmir	Antalya sahip olduğu doğal çevre nedeniyle hangi alandaki hizmetle gelişmiştir?	Eğitim
	İstanbul		Turizm
Cevap:	Samsun	Cevap:	Bankacılık
Ülkemizin elektrik ihtiyacının karşılanması için doğal çevrede hangi değişiklik yapılmıştır?	Baraj yapılması	Hangisi orman varlığı bakımından zengin olduğu için dağınık yerleşmenin görüldüğü illerden değildir?	Rize
	Köprü yapılması		Trabzon
Cevap:	Tarla açılması	Cevap:	Sakarya

6.

Etkinlik

Doğal ve Beşerî Çevremizdeki Değişim

Verilen ifadenin hangi kavrama ait olduğunu boş alanlara yazınız.

Etkinliğe Yönelik Yönerge: Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrede değişimin neden ve sonuçları ile ilgili ifadelerin hangi kavrama ait olduğunu bulunuz. Her doğru cevap 10 puan olacak şekilde kendinizi değerlendiriniz. (Kavramlar içerisinde ifadelerle ilgisi olmayan kavramlar da yer almaktadır.)

Kelimeler	Doğal ve Beşerî Çevre	Yönergeyi Uygula	Puan
* Turizm	İnsanlar yol yaparken önlerine çıkan engelleri aşmak için yaparlar.
* Konut	İnsanlar doğal çevrede yerleşim alanları oluşturmak için yaparlar.
* Konya	İnsanlar su ve enerji ihtiyaçlarını gidermek için akarsuların önüne yaparlar.
* Köprü	İnsanlar akarsuların üzerinden geçebilmek için yaparlar.
* Trabzon	Ulaşım imkânlarının geliştiği yerlerde sanayi ve ticaretin gelişmesiyle o da artar.
* Baraj	İnsanlar toprağı işleyerek ürün yetiştirmek için açarlar.
* Bahçe	İnsanlar madenleri çıkarıp yeni ürünler yapmak için açarlar.
* Köprü	Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin kenarlarına kurulduğu için gelişmiş şehirdir.
* Gölet	Sahip olduğu liman nedeniyle uluslararası ticaretin geliştiği ilimizdir.
* Tarla	İklimin çok sert geçmesi nedeniyle nüfusun az olduğu şehirlerimizdendir.
* Nüfus			
* İzmir			
* Müze			
* Iğdır			
* Maden ocağı			
* Adana			

0 - 30

40 - 60

70 - 80

90 - 100

GAYRET ETMELİSİN

ORTA

İYİ

MÜKEMMEL

7.
Etkinlik

Doğal ve Beşerî Çevremizdeki Değişim

Aşağıda yaşadığımız ildeki doğal ve beşeri unsurlardan kaynaklı değişimlere ait bilgiler verilmiştir. Bu bilgilerin hangi doğal ya da beşeri unsura ait olduğunu boş bırakılan alanlara yazınız.

Doğal ve Beşeri Unsur

İstanbul, Ankara ve Bursa gibi şehirlerde ulaşım imkânlarının gelişmiş olmasına bağlı olarak nüfus fazladır.

1

.....

Turizm gibi hizmet sektörüne yönelik faaliyetlerin yoğun olması nedeniyle Antalya, Mersin ve Muğla gibi şehirlerimizde nüfus fazladır.

6

.....

Toprak yapısının tarımsal faaliyetlere uygun olmaması nedeniyle Teke Taşeli Platosu'nda nüfus azdır.

2

.....

Su kaynaklarına yakın olan Çukurova, Konya Ovası, Bafra ve Çarşamba ovalarında tarımsal faaliyetlere bağlı sanayi gelişmiştir.

7

.....

İzmir ve Eskişehir'de eğitim, sağlık vb. hizmet sektörlerinin gelişmiş olmasına bağlı olarak nüfus fazladır.

3

.....

Orman varlığı bakımından zengin olan Trabzon, Rize ve Giresun'da konut yapımı olumsuz yönden etkilenmiştir. Bu durum yerleşim alanlarının dağınık olmasına yol açmıştır.

8

.....

Tuz Gölü çevresinde yağışın çok az olması nedeniyle nüfus azdır.

4

.....

Dağlık ve engebeli alanların geniş yer tutması nedeniyle ekonomik faaliyetlerin yapılmasının zorlaştığı Hakkâri, Muş ve Artvin gibi illerimizde nüfus azdır.

9

.....

Doğal kaynaklara bağlı olarak sanayinin geliştiği Batman ve Zonguldak'ta nüfus fazladır.

5

.....

Kayseri, ulaşım imkânlarının uygun olması nedeniyle ekonomisi gelişmiş şehirlerimizden biridir.

10

.....

8.
Etkinlik*Doğal ve Beşerî Çevremizdeki Değişim*

Aşağıda yaşadığımız ildeki doğal ve beşeri unsurlardan kaynaklı değişimlere ait bilgiler verilmiştir. Bu bilgilerin hangi doğal ya da beşeri unsura ait olduğunu boş bırakılan alanlara yazınız.

YAŞADIĞIM ŞEHİR

Ömer: Zonguldaklıyım. Şehrimizin iklimi oldukça nemli ve yağışlıdır. Ormanlar geniş yer kaplar. Yerleşmek ve tarım yapmak için alan azdır. Bu nedenlerle yaşadığım şehrin geçmişte nüfusu çok azmış. Ancak burada kömür madeninin bulunması şehrin kaderini değiştirmiş. Madende çalışmak için pek çok kişi buraya göç etmiş. Kömürü enerji kaynağı olarak kullanan fabrikaların da kurulması şehrimize olan göçleri daha da artırmış. Bugün şehrimiz nüfusu oldukça fazla olan büyük bir şehirdir.

Yasemin: Antalyalıyım. Şehrimizde kışlar ılık, yazlar ise sıcak ve uzun geçer. Doğal ve tarihî pek çok varlığa da sahip olan şehrimiz önemli bir turizm merkezi hâline gelmiştir. Turizm faaliyetlerinde çalışmak için buraya göç edenler nüfusu artırmıştır.

Salih: Adanalıyım. Şehrimiz geniş ve verimli bir ova olan Çukurova'nın kenarında yer alır. Tarım ürünlerinin çeşitliliği, tarıma dayalı sanayilerin ve ticaretin de gelişmesini sağlamıştır. Ekonomik faaliyetlerin bu kadar çeşitli olması iş imkânlarını dolayısıyla nüfusu arttırmıştır.

Yusuf: Muşlıyım. Yaşadığım yer dağlık, yüksek ve engebelidir. Kışlar çok uzun ve sert geçer. İnsanlar genellikle verimli topraklarla kaplı ve iklimin elverişli olduğu alçak ovalarda yaşar. Ulaşımın zor olması sanayi ve ticaretin gelişmesini engellemiştir. Tarım açısından pek elverişli olmayan şehrimizde en çok hayvancılık yapılır. Geçim kaynakları az olduğu için şehrimizin nüfusu da azdır.

1. Ömer, Yasemin, Salih ve Yusuf'un yaşadığı şehirlerin birbirinden farklı özelliklere sahip olması bu şehirlerin hangi özelliğinden kaynaklanmaktadır?

2. Zonguldak ilinin kaderini değiştiren beşeri unsur hangisidir?

3. Yusuf'un yaşadığı şehirde nüfusun az olmasına neden olan doğal unsurlar hangileridir?

4. Salih'in yaşadığı şehirde tarım çeşitliliği hangi gelişmelere neden olmuştur?

5. Yasemin'in yaşadığı şehirde nüfusun fazla olmasında etkili olan beşeri unsur hangisidir?

6. Şehirlerin ekonomik faaliyetlerinin şekillenmesinde hangi unsur belirleyici olmuştur?

7. Yusuf'un yaşadığı şehirde temel geçim kaynağının hayvancılık olmasının nedeni nedir?

8. Adana'da ekonomik faaliyetlerin çeşitliliği hangi gelişmelere imkân sağlamıştır?

9. Bir şehrin turizmde gelişmesinde hangi doğal unsurlar etkilidir?

10. Ömer'in yaşadığı şehirde tarım faaliyetleri neden sınırlı yapılmaktadır?

İLİMİZDE YAŞANABİLECEK AFETLER VE ETKİLERİ

DEPREM

- * Yer kabuğunun altındaki hareketlere bağlı ani sarsıntı olup can ve mal kayıplarına neden olur.
- * Ülkemizdeki depremlerde can kaybının yaşanmasının başlıca nedenleri arasında;
 - Depreme dayanıklı binaların yapılmaması
 - Şehirlerin fay hatları üzerinde kurulmuş olması
 - Binaların sağlam zeminler üzerine yapılmaması
 - Ülkemizde deprem bilincinin gelişmemesi yer almaktadır.

SEL

- * Eriyen kar suları ve aşırı yağışlara bağlı olarak oluşur.
- * Selin en çok yaşandığı illerin başında Bolu ve Rize gelmektedir.
- * Selden can kayıplarının artmasında; dere yataklarına ev yapılması, yeşil alanların yok edilmesi, şehirlerdeki dere yataklarının ıslah edilmemesi ve planlı kentleşmenin olmaması

HORTUM

- * Ani hava değişimlerine bağlı olarak oluşan şiddetli rüzgârlardır. Kendi eksenini etrafında ve yüksek hızla dönerek yıkıcı bir güce ulaşabilir. Antalya'da sıklıkla görülür.

ORMAN YANGINLARI

- * Doğal ya da insani sebeplerle ortaya çıkarak ağaçların ve bitki örtüsünün kısmen veya tamamen yanmasıdır. Ülkemizde yaz aylarında sıklıkla görülmektedir.

ÇİĞ

- * Kar yağışının fazla olduğu bölgelerde kar kütlelerinin koparak aşağı doğru kaymasıdır.
- * Türkiye'de çığ olaylarının sıklıkla görüldüğü iller; Bingöl, Tunceli ve Bitlis'tir.
- * Çığ nedeniyle can kayıplarının yaşanmasında şunlar etkili olmaktadır:
 - Yerleşim yerlerinin çığ riski taşıyan bölgelerde kurulması
 - Yamaçlardaki bitki örtüsü ve ormanların tahrip edilmesi

HEYELAN

- * Eğimin fazla olduğu yerlerde aşırı yağışlara bağlı olarak toprağın kütle hâlinde aşağı doğru kaymasıdır.
- * Ülkemizde en çok Trabzon, Rize, Karabük, Bartın, Zonguldak, Kastamonu, Erzurum ve Artvin ilinde görülmektedir.
- * Heyelan ile yaşanan zararların artmasında şunlar etkili olmaktadır;
 - Risk olan bölgelerde yerleşim yerlerinin olması
 - Risk olan yamaçlarda drenaj kanalları açılmaması
 - Yamaçların bitki ve toprak örtüsünün korunmaması

EROZYON

- * Toprağın üst bölümündeki verimli kısmın rüzgâr ve akarsular ile taşınmasıdır.
- * Ülkemizde en çok Trabzon, Samsun, Bitlis, Mardin ve Siirt illerinde görülmektedir.
- * Türkiye'de erozyon oluşumunun nedenleri şunlardır;
 - Nadas ve bitki örtüsü tahribi
 - Tarlaların eğim tarafına sürülmesi
 - Eğimli yamaçlarının tarıma açılması
 - Ormanların tahrip edilmesi

Doğal Afetlere Karşı Alınacak Tedbirler

- * Şehirlerin fay hatları üzerine kurulmaması
- * Depreme dayanıklı binaların yapılması
- * Deprem bilincinin geliştirilmesi
- * Yeşil alanların ve ormanların korunması
- * Dere yataklarına ev yapılmaması
- * Şehirlerin planlı yapılması
- * Çığ riski taşıyan bölgelerin yerleşime açılmaması
- * Eğimli topraklar üzerindeki bitki örtüsünün korunması
- * Ağaç dikimi yapılarak ormanlık alanların artırılması

9.

Etkinlik

İlimizde Yaşanabilecek Afetler ve Etkileri

Verilen metne göre aşağıdaki soruların cevaplarını yazınız.

Büyük zararlara yol açan deprem ve su baskını gibi doğa olaylarına ne denir?	Çevre kirliliği
	Afet
	Beşeri olaylar
Cevap:	

Ülkemizde afet ve acil durumlara ilişkin tek yetkili kurum hangisidir?	AFAD
	TDK
	TEMA
Cevap:	

Ani hava değişimlerine bağlı olarak oluşan şiddetli rüzgârlara verilen ad hangisidir?	Obruk
	Erozyon
	Hortum
Cevap:	

Hangisi yavaş gelişen doğa kaynaklı afetlerden biri değildir?	Kuraklık
	Erozyon
	Çığ
Cevap:	

Yamaçların bitki ve toprak örtüsünün korunmaması hangi doğal afete neden olmaktadır?	Sel
	Heyelan
	Çığ
Cevap:	

Hangisi sel afetlerinin daha sık yaşandığı illerin başında gelmektedir?	Rize
	Mardin
	Erzurum
Cevap:	

Dayanıklı binaların yapılması hangi doğal afetin zararlarını azaltıcı bir önlemdir?	Deprem
	Heyelan
	Sel
Cevap:	

Yakın tarihte yaşanan ve asrın felaketi olarak anılan deprem hangi ilimiz merkezli yaşanmıştır?	Hatay
	Kahramanmaraş
	Malatya
Cevap:	

Dere yataklarına ev yapılmaması hangi doğal afete karşı can kaybını önler?	Sel
	Hortum
	Fırtına
Cevap:	

Hangisi ülkemizde heyelanın en çok görüldüğü illerin başında gelmektedir?	Zonguldak
	Konya
	Şanlıurfa
Cevap:	

Ülkemizde yaşananlardan hangisi genelde insan kaynaklı afetlere örnek verilebilir?	Maden kazaları
	Su taşkınları
	Şiddetli soğuklar
Cevap:	

Ağaç dikimi yapılarak ormanlık alanların artırılması hangi doğal afeti önleyici bir tedbir değildir?	Erozyon
	Deprem
	Heyelan
Cevap: Deprem	

10.
Etkinlik

İlimizde Yaşanabilecek Afetler ve Etkileri

Deprem haritasını inceleyip kutulara beşer örnek yazınız. Ardından aşağıdaki cümleleri doğru ise “D”, yanlış ise “Y” kutusunun altındaki harfi işaretleyiniz. İşaretlediğiniz harfleri cümle numarasına göre örnekteki gibi kutulara yazarak şifreyi bulunuz.

1. Derece Deprem Bölgesi
2. Derece Deprem Bölgesi
3. Derece Deprem Bölgesi

4. Derece Deprem Bölgesi
5. Derece Deprem Bölgesi

1. Derece

1.
2.
3.
4.
5.

2. Derece

1.
2.
3.
4.
5.

3. Derece

1.
2.
3.
4.
5.

4. Derece

1.
2.
3.
4.
5.

	Doğru	Yanlış
1. Deprem, yer kabuğundaki sarsıntılardır.	D	T
2. Ülkemiz deprem kuşağı içerisinde yer almaktadır.	O	A
3. Deprem çantasına temel ihtiyaçlarımızı koymalıyız.	Ğ	H
4. Fay hatlarının yakın olduğu yerlerde yüksek binalar yapılmalıdır.	P	A
5. Deprem, ülkemizde en az etkili olan doğal afettir.	E	L
6. Sismograf, depremin şiddetini ve uzaklığını gösteren alettir.	A	İ
7. Deprem anında asansörü kullanıp dışarı çıkmalıyız.	Z	F
8. Ülkemizde en yıkıcı ve en zararlı olan doğal afet depremdir.	E	Ü
9. Doğu Anadolu ve Batı Anadolu fay hatları üzerinde çeşitli depremler meydana gelir.	T	B

Şifre→

D

11.
Etkinlik

İlimizde Yaşanabilecek Afetler ve Etkileri

Aşağıda doğal afetlere karşı alınması gereken tedbirler ile ilgili verilen bilgilerin hangi doğal afete ait olduğunu uygun olan başlığın karşısına yazınız.

DEPREM

*

*

*

SEL

*

*

*

HEYELAN

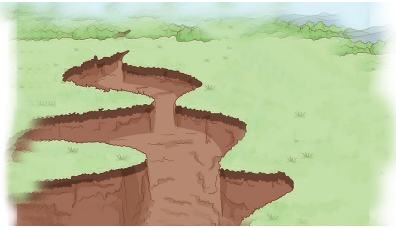

*

*

*

EROZYON

*

*

*

ÇİĞ

*

*

*

Doğal Afetlere Karşı
Alınması Gereken Tedbirler

- * Eğimli yamaçlar tarıma açılmamalı
- * Kar yağışı olan zamanlarda haberler takip edilmeli
- * Eğimli yerlerde toprak nadasa bırakılmamalı
- * Yerleşim yerleri fay hatlarından uzakta kurulmalı
- * Binalar sağlam zeminler üzerine yapılmalı
- * Yeşil alanların yok edilmesi önlenmeli
- * Dayanıklı binalar yapılmalı
- * Yamaçlardaki bitki örtüsü ve ormanlar korunmalı
- * Risk olan yamaçlarda drenaj kanalları açılmalı
- * Şehirler planlı yapılmalı
- * Dere yataklarına ev yapılmamalı
- * Yamaçların bitki ve toprak örtüsü korunmalı
- * Yamaçların eteklerine istinat duvarı inşa edilmeli
- * Kar yağışının olduğu zamanlarda yol durumu dikkatle takip edilmeli
- * Tarlalar eğim tarafına sürülmemeli

12.
Etkinlik

İlimizde Yaşanabilecek Afetler ve Etkileri

Aşağıdaki boşlukları verilen metne göre doldurunuz.

Mustafa ↓

Antalya'da yaşıyorum. İlimizde en fazla görülen hava olayı fırtınadır. Bazen bu fırtınalar kuvvetli yağmurları beraberinde getirerek sel baskınlarına yol açabilir. Fırtınanın etkisiyle ağaçlar, trafik ışıkları ve elektrik direkleri devrilir. Ulaşım ve haberleşme faaliyetleri kesintiye uğrar. Fırtına, maddi kayıplara yol açarken can güvenliğini de tehlikeye düşürür. Fırtınanın zararlarından korunmak için her şeyden önce yapıların sağlam inşa edilmesi gerekir. Diğer yandan erken uyarı sistemleri kurularak ve acil durum planları yapılarak yaklaşan kuvvetli fırtınalara karşı önlemler alınmalıdır.

Yaşadığı şehir

Yaşanan doğal afet

Afetin etkileri

Afete karşı alınacak tedbirler

Gülistan ↓

Yaşadığım yer olan Rize ve çevresi ülkemizin en fazla yağış alan bölgesi olduğu için her mevsimde sel tehlikesiyle karşı karşıyadır. Sel sırasında özellikle alçakta bulunan evler ve iş yerleri su ve çamur altında kalır. Can ve mal kayıpları yaşanır. Sel baskınlarını önlemek için özellikle doğal çevreye duyarlı olunmalıdır. Bu amaçla doğal bitki örtüsü özellikle de ormanlar korunmalı, dik yamaçlar teraslanarak eğim azaltılmalı ve akarsu kenarlarına yerleşmeler kurulmamalıdır. Ayrıca, akarsu yataklarına setler ve barajlar yapılarak suyun akışı kontrol altına alınmalıdır.

Yaşadığı şehir

Yaşanan doğal afet

Afetin etkileri

Afete karşı alınacak tedbirler

Ramazan ↓

Bingöl'de yaşıyorum. Bingöl'de görülen başlıca doğal afet çığ düşmesidir. Çığ anında can ve mal kayıpları yaşanır. Ulaşım aksar. Çığın zararlarından korunmak için kar yağışının fazla olduğu eğimli araziler ağaçlandırılmalıdır. Çığ tehlikesi olan yerlerde perdeleme yapılmalıdır. Buralardan geçerken gürültü çıkarıcı hareketlerden kaçınılmalıdır. Kayak gibi kış sporları güvenli yerlerde yapılmalıdır. Ayrıca yerleşmeler kurulurken çığ alanlarından uzak durulmalıdır.

Yaşadığı şehir

Yaşanan doğal afet

Afetin etkileri

Afete karşı alınacak tedbirler

ÜLKEMİZE KOMŞU DEVLETLER

YUNANİSTAN

- * Ülkemizin batısında yer almaktadır.
- * Başkenti Atina olan ülkenin nüfusu yaklaşık 11 milyondur.
- * Resmi dili Yunancadır. Para birimi Avro'dur.
- * Yunanistan ile Türkiye arasındaki sınır kapıları Edirne ilimizdeki İpsala ve Pazar-kule'dir.
- * Türkiye'nin ihraç ürünleri; fındık, tekstil ürünleri, otomobil lastiği, mobilya ve plastik malzemeler.

BULGARİSTAN

- * Ülkemizin kuzeybatısında yer almaktadır.
- * Başkenti Sofya olan Bulgaristan'ın nüfusu yaklaşık 7 milyondur.
- * Resmi dili Bulgarcadır. Para birimi ise Levadır.
- * Türkiye ile Bulgaristan arasındaki sınır kapıları Edirne ilimizdeki Kapıkule ve Hamzabeyli'dir.
- * Türkiye'nin ihraç ürünleri; pamuk ipliği, cam, şeker, seramik ve tekstil.

NAHCIVAN

- * Ülkemizin doğusunda yer alıp Azerbaycan'a bağlı bir özerk cumhuriyettir.
- * Nahcivan'ın nüfusu 500 bin kadardır.
- * Bu ülke ile tek kapımız Iğdır ilimizdeki Dilucu Sınır Kapısı'dır.
- * Resmi dili Azericedir. Para birimi Manat'tır.
- * Türkiye'nin ihraç ürünleri; hazır giyim ve tekstil, beyaz eşya, tarım ve gıda ürünleri.
- * Türkiye'nin ithal ürünleri; doğal gaz, otomov aletler.

GÜRCİSTAN

- * Ülkemizin kuzeydoğusunda yer almaktadır.
- * Başkenti Tiflis olan ülkenin nüfusu yaklaşık 4 milyondur.
- * Resmi dili Gürcücedir. Para birimi Lari'dir.
- * Bu ülkeye geçiş noktası Artvin ilimizdeki Sarp Sınır Kapısı'dır.
- * Türkiye'nin ihraç ürünleri; plastik borular, temizlik malzemeleri, tıbbi ilaçlar ve inşaat malzemeleri.
- * Türkiye'nin ithal ürünleri; kimyasal gübre ve çelik.

IRAK

- * Ülkemizin güneyinde yer almaktadır.
- * Başkenti Bağdat olan ülkenin nüfusu 43 milyondur.
- * Resmi dili Arapça, para birimi Dinar'dır.
- * Ülkemiz ile ticari ilişkiler ağırlıklı olarak Habur Sınır Kapısı üzerinden gerçekleşmektedir.
- * Türkiye'nin ihraç ürünleri; ayçiçeği, pamuk yağı, buğday unu.

ERMENİSTAN

- * Ülkemizin doğusunda yer almaktadır.
- * Başkenti Erivan olan ülkenin nüfusu yaklaşık 3 milyondur.
- * Resmi dili Ermenice, para birimi ise Dram'dır.
- * Türkiye ile Ermenistan arasında yaşanan diplomatik sorunlar nedeniyle Kars ilimizdeki Akyaka ve Iğdır ilimizdeki Alican sınır kapıları kapalı durumdadır.

SURIYE

- * Ülkemizin güneyinde yer almaktadır.
- * Suriye en uzun kara sınırlarımızın olduğu ülkedir.
- * Başkenti Şam olan ülkenin nüfusu 24 milyon civarındadır.
- * Cilvegözü, Yayladağı, Akçakale önemi sınır kapılarıdır.
- * Resmi dili Arapça, para birimi ise Lira'dır.
- * Yaşadığı iç savaş Türkiye ile ilişkilerini durma noktasına getirmiştir.

İRAN

- * Ülkemizin doğusunda yer almaktadır.
- * Başkenti Tahran olan ülkenin nüfusu yaklaşık 90 milyondur.
- * Bu ülkeyle sınır kapısı Ağrı ilimizdeki Gürbulak'tır.
- * Resmi dili Farsça, para birimi ise Riyal'dir.
- * Türkiye'nin ihraç ürünleri; cam eşya, beyaz eşya, demir-çelik.
- * Türkiye'nin ithal ürünleri; petrol ürünleri, doğalgaz.

13.
Etkinlik

Ülkemize Komşu Devletler

Verilen ifadelerin hangi ülke ilgili olduğunu bulup boşluğa yazınız.

Ülkelerden hangisi Türkiye'nin batısında yer alan sınır komşusudur?	İran
	Nahcivan
	Yunanistan
Cevap:	

Ülkelerden hangisi Türkiye'nin güneyinde yer alan sınır komşusudur?	Gürcistan
	İran
	Suriye
Cevap:	

Ülkelerden hangisi Türkiye'nin kuzeybatısında bulunan sınır komşusudur?	Yunanistan
	İrak
	Bulgaristan
Cevap:	

Ülkelerden hangisi Türkiye'nin doğusunda yer alan sınır komşusudur?	İrak
	İran
	Gürcistan
Cevap:	

Ülkelerden hangisi Türkiye'nin aynı zamanda denizden de sınır komşusu sayılır?	Gürcistan
	İran
	İrak
Cevap:	

Ülkelerden hangisi Türkiye'nin sınır komşusu değildir?	Nahcivan
	Afganistan
	İrak
Cevap:	

Türkiye'nin sınır komşusu olan hangi ülke Azerbaycan'a bağlı bir özerk cumhuriyettir?	Gürcistan
	Nahcivan
	Ermenistan
Cevap:	

Ülkelerden hangisi Türkiye'nin denizden sınır komşusu sayılmaz?	Gürcistan
	Bulgaristan
	İran
Cevap:	

Ülkelerden hangisi Türkiye'nin doğusunda yer alan sınır komşusudur?	Ermenistan
	Suriye
	Bulgaristan
Cevap:	

Ülkelerden hangisi Türkiye'nin güneyinde yer alan sınır komşusudur?	İrak
	İran
	Gürcistan
Cevap:	

Ülkelerden hangisi Türkiye'nin aynı zamanda denizden de sınır komşusu sayılır?	Suriye
	İran
	Ermenistan
Cevap:	

Ülkelerden hangisi Türkiye'nin kuzeydoğusunda bulunan sınır komşusudur?	Bulgaristan
	Gürcistan
	İran
Cevap:	

14.
Etkinlik

Ülkemize Komşu Devletler

Ülkemizin sınır komşuları ile ilgili aşağıda verilen etkinliği yönergeye uygun yapınız.

* Etkinliğe yönelik yönerge: Verilen harf ve sembollere göre sırasıyla kelimelerden örnekteki gibi kurallı ve anlamlı cümleler oluşturalım. (Bazı harf ve sembollere iki ayrı kelime verilmiştir.)

1. I C Ş ◆ J A E U

Nahcivan Türk kapısı adıyla anılan
özerk bir cumhuriyettir.

2. Ö C ✈️ 🍀 G Y 🏠

3. N R Ü İ ↩️

4. B Z M P ▲ T ● H

A. Özerk	B. Ermenistan
C. Tiflis / Türk	D. / Bulgaristan'ın
E. Bir / Suriye	F. Arka / Uzun
G. Nüfusu	Ğ. Irak / Doğduğu
H. Kapalıdır	I. Nahcivan
İ. Başkenti	J. Anılan
K. İlişkilerimiz	L. Ticari / Sofya'dır.
M. Türkiye	N. Doğu/Atatürk'ün
O. Sınır / Selanik	Ö. Başkenti
P. Arasındaki	R. Komşumuz
S. Gerçekleşir	Ş. Kapısı / Yer
T. Sınır/Ülkemizin	U. Cumhuriyettir
Ü. İran'ın / En	V. Kapısı'nda
Y. Dört / Şehri	Z. İle / Ülkedir
★ Sınırımızın	▲ Alican / Kara
■ Olduğu / Alan	◆ Adıyla / Başkenti
🍀 Gürcistan'ın	● Kapısı
➔ Batısında	↩️ Tahran'dır.
✈️ Olan	🏠 Yunanistan'dadır
▼ İle/Habur	🏡 Milyondur.

5. Ğ ▼ L K ▼ O V S

6. N Ğ O Y Z 🏠

7. E Ü F ▲ ★ ■ Z

8. T ➔ Ş ■ D ◆ L

Süreç Değerlendirme Ölçütü: Etkinlik öğretmen tarafından değerlendirilip hedef kazanımlara ulaşıp ulaşılmadığı hakkında öğrenciye dönüt verilecektir.

8 Doğru

★ **MÜKEMMEL**

6-7 Doğru

★ **İYİ**

4-5 Doğru

★ **ORTA**

1-3 Doğru

★ **GELİŞTİRİLMELİ**

15.
Etkinlik

Ülkemize Komşu Devletler

Haritada yerleri gösterilen ülkelerle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

	Ülkenin adı	Başkenti	Türkiye ile sınır kapısı	Türkiye'nin ihraç ürünleri
1	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
3	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
5	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
6	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
7	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
8	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

16.
Etkinlik

Ülkemize Komşu Devletler

Metni okuyup soruları cevaplayınız.

KOMŞULARIMIZ

Türkiye; Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının birbirlerine en çok yaklaştıkları yerdedir. Tarihi çok eskilere dayanan ülkemiz, komşu devletlerle olan ilişkisine her zaman önem vermiştir. Ülkemizin hem Asya kıtasında hem Avrupa kıtasında toprakları bulunmaktadır. Türkiye'nin Asya kıtasındaki topraklarına Anadolu, Avrupa'daki topraklarına ise Trakya adı verilmiştir. Türkiye sekiz devletle sınır komşusudur. Türkiye'nin batıdaki yani Trakya'daki komşuları Bulgaristan ve Yunanistan'dır. Bulgaristan, Türkiye'nin kuzeybatısında yer alan bir Balkan ülkesidir. Başkenti Sofya'dır. 2024 verilerine göre nüfusu 7 milyondur. Yunanistan, Türkiye'nin batısında bulunan bir Balkan ülkesidir. Başkenti Atina'dır. 2024 verilerine göre nüfusu 11 milyondur. Türkiye'nin güney komşuları Suriye ve Irak'tır. Suriye, ülkemizle arasında en uzun sınır hattına sahip ülkedir. Akdeniz'e kıyısı olan bu ülkenin başkenti Şam'dır. 2024 verilerine göre nüfusu 24 milyondur. Irak, Türkiye'nin güneyindeki komşusudur. Başkenti Bağdat olan bu ülkenin 2024 verilerine göre nüfusu 43 milyondur. Türkiye'nin doğudaki komşuları; İran, Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti (Azerbaycan'a bağlı), Ermenistan'dır. İran, Türkiye'nin doğusunda yer alan büyük bir ülkedir. Başkenti Tahran'dır. 2024 verilerine göre nüfusu 90 milyondur. Türkiye'nin doğusunda yer alan komşularından biri de Nahçıvan'dır. 2024 verilerine göre nüfusu 500 bindir. Doğuda bulunan bir diğer komşumuz Ermenistan'dır. Başkenti Erivan olan ülkenin 2024 verilerine göre nüfusu 3 milyondur. Türkiye'nin kuzeydoğusunda bulunan komşusu ise Gürcistan'dır. Ülkenin başkenti Tiflis'tir. 2024 verilerine göre nüfusu 4 milyondur.

1. Türkiye'nin komşularından hangileri Balkan ülkeleridir?

.....

2. Türkiye'nin metinde sözü edilen komşu ülkeleri hangileridir?

.....

3. Türkiye'nin nüfusu en çok ve en az olan komşu ülkeleri hangileridir?

.....

4. Türkiye'nin Asya kıtasındaki toprakları ile Avrupa'daki topraklarına hangi isim verilmiştir?

.....

5. Türkiye'nin hangi kıtalarda toprakları bulunmaktadır?

.....

6. Türkiye hangi kıtaların birbirine en çok yaklaştığı bölgededir?

.....

7. Hangi devlet, ülkemizle arasında en uzun sınır hattına sahip ülkedir?

.....

8. Türkiye'nin hangi komşusu tam bağımsız olmayıp başka bir devlete bağlıdır?

.....

9. Türkiye'nin doğudaki komşuları hangileridir?

.....

10. Türkiye'nin kuzeybatısındaki ve kuzeydoğusundaki komşuları hangileridir?

.....

17.
Etkinlik

Ülkemize Komşu Devletler

Aşağıda komşu devletlerle ilgili yanlış verilen bilgiyi bulup doğrusunu yazınız.

- * Başkenti Sofya'dır.
- * Türkiye, Asya ülkeleri ile kara yolu ulaşımını bu ülke üzerinden sağlar.
- * Bu ülkede Osmanlı'dan kalma cami, köprü vb. eserler bulunmaktadır.

Yanlış olan bilginin doğru hali:

- * Başkenti Atina'dır.
- * Türkiye'ye Karadeniz üzerinden de komşu sayılır.
- * Batı Trakya topraklarında 150 bin civarında Türk yaşamaktadır.

Yanlış olan bilginin doğru hali:

- * Başkenti Erivan'dır.
- * Türkiye'nin doğusundaki komşularından biridir.
- * Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı bu ülkeden geçip ülkemize ulaşır.

Yanlış olan bilginin doğru hali:

- * Türkiye'nin bu ülke ile denizden de komşuluğu vardır.
- * Bu ülkeyle en işlek sınır kapımız Habur Sınır Kapısı'dır.
- * Türkiye bu ülkeye ayçiçeği, un ve kanatlı hayvan ihraç etmektedir.

Yanlış olan bilginin doğru hali:

- * Başkenti Şam'dır.
- * Ülkedeki iç savaş Türkiye ile ticari ilişkilere büyük zarar vermiştir.
- * En az sınır kapımızın bulunduğu komşumuzdur.

Yanlış olan bilginin doğru hali:

- * Yüz ölçümü Türkiye'nin iki katı kadardır.
- * Türkiye bu ülkeye doğal gaz, petrol ve petrol ürünleri ihraç etmektedir.
- * Topraklarında Selçuklu Türklerinden kalma eserler vardır.

Yanlış olan bilginin doğru hali:

18.
Etkinlik

Ünite Değerlendirme

Verilen bilgilerin hangi kavramlara ait olduğunu bularak uygun olan boşluğa yazınız.

	Göreceli konum	Yer şekilleri	Şanlıurfa	
Antalya	1. İnsanların etkisi olmadan oluşmuş çevredir.		Gürcistan
	2. İnsanların etkisiyle oluşmuş çevredir.		
	3. Bir yerin kıtalara, okyanuslara, denizlere ve boğazlara olan uzaklığına denir.		
Batman	4. Türkiye'nin karadan en uzun sınırı olan komşu ülkedir.		
	5. Ülkemizin en fazla nüfusa sahip olan ilidir.		
	6. En önemli sorunları arasında olan su sorununu Güneydoğu Anadolu (GAP) Projesi'nin devreye girmesiyle çözüme kavuşturan ilimizdir.		Baraj
Sanayileşme	7. Toprağın kütleli bir hareketle kayarak yer değiştirmesidir.		
	8. Turizm faaliyetlerinin gelişmesine bağlı olarak iş olanaklarının fazla olması nedeniyle nüfusu artmış ilimizdir.		
	9. Türkiye'nin tarım çeşitliliği bakımından önde gelen Çukurova'nın bulunduğu ilimizdir.		
	10. İnsanların su ve enerji ihtiyaçlarını karşılamak için doğal çevrede yaptığı değişiklikle ortaya koyduğu yapıdır.		Adana
Beşeri çevre	11. İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Kayseri gibi şehirlerimizde üretime dayalı fabrikalar nedeniyle nüfusun fazla olmasını sağlayan beşeri etkidir.		
	12. Dağlık ve engebeli olan Hakkâri ve Muş'ta sanayinin gelişmemesinde etkili olan doğal etkidir.		
	13. Aşırı yağışlar nedeniyle selin sıkça görüldüğü Karadeniz Bölgesi'nde yer alan ilimizdir.		
Rize	14. Türkiye'nin kuzeybatısında yer alan ve başkenti Sofya olan komşu ülkedir.		Bulgaristan
	15. Türkiye'nin kuzeydoğusunda bulunan ve başkenti Tiflis olan komşu ülkedir.		
	16. Bölgede çıkarılan petrol ve petrol rafinerisi nedeniyle gelişmiş ilimizdir.		
	Doğal çevre	Suriye	İstanbul	

1. Ülkemiz Asya, Avrupa ve Afrika kıtaları arasında köprü durumundadır. Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili bir yarım adadır. Bu konumu nedeniyle tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yaptığı için ülkemiz, adeta açık müze niteliğindedir.

Parçada ülkemizin hangi konumundan söz edilmiştir? Yazınız. (10 Puan)

.....

- 2.
- Ardahan'da karasal iklim görülür. İklim şartlarından dolayı tarım yapmanın güç olduğu bu ilde hayvancılık önemli bir geçim kaynağıdır. Yeryüzü şekillerinin dağlık ve engebeli olması ildeki ekonomik faaliyetlerin gelişmesini engellemiştir. Bu durum şehrin nüfusunun az kalmasına neden olmuştur.
 - Kayseri, karasal iklim hâkim olmasına rağmen yeryüzü şekillerinin uygun olması nedeniyle sanayi ve ticaretin geliştiği illerimizden biridir. Mobilya sektöründe dünyada önemli bir konumu vardır. İş imkânlarının fazla olması şehrin nüfusunu artıran en önemli etkidir.

Aynı iklime sahip olmalarına rağmen iki şehir arasındaki gelişmişlik farkı hangi doğal unsurdan kaynaklanmıştır? Yazınız. (10 Puan)

.....

3. Ahmet'in yaşadığı Konya'da yükselti azdır. Bu nedenle ulaşım kolaydır. Burada sanayi çok gelişmiştir. Buna bağlı olarak ticaret, bankacılık ve ulaşım gibi ekonomik faaliyetler de gelişme göstermiştir. İş imkânlarının fazlalığı nedeniyle sürekli göç alan şehirde nüfus da artmıştır.

Buna göre Konya'nın sahip olduğu doğal çevre hangi beşeri unsurları ortaya çıkarmıştır? Yazınız. (5x2=10 uan)

- a.
- b.
- c.
- d.
- e.

4. Benim yaşadığım yer Akdeniz kıyılarındadır. Kışların ılık, yazların ise sıcak ve uzun geçtiği bir yerdir. Bu nedenle şehrimiz yaz aylarında yurt içinden ve yurt dışından ziyaretçi akınına uğrar. Manavgat Şelalesi gibi doğal ve Alanya Kalesi, Apollon Tapınağı ve Perge Antik Kenti gibi tarihî pek çok varlığa da sahiptir. Tüm bu özellikleri sayesinde ekonomisi gelişen şehrimiz iş imkânları nedeniyle yoğun göç almaktadır.

Tamer'in sözünü ettiği şehrin adını, hangi alanda ekonomisinin geliştiğini ve bu gelişmenin şehirde hangi sosyal değişime yol açtığını yazınız. (3x4=12 Puan)

- a.
b.
c.

5. Doğal afetler; can ve mal kayıpları ile büyük yıkım ve zararlara neden olan, insan eliyle önlenemeyen felaketlerdir. Doğal afetlerin nerede ve ne zaman ortaya çıkacağını önceden kesin olarak belirlemek çok zordur.

Ülkemizde en sık görülen doğal afetlerden üç tanesini yazınız.(3x4=12 Puan)

- a.
b.
c.

6. Sel, aşırı yağışlardan sonra toprağın suyu emme gücünü kaybetmesiyle yüzeysel akışa geçen su kütlelerinin oluşturduğu baskınlardır. Dev su kütleleri önlerine çıkan her şeyi hareket ettirerek yıkıcı bir güce kavuşur. Sel sırasında özellikle alçakta bulunan evler ve iş yerleri su ve çamur altında kalır.

Sel nedeniyle yaşanan can ve mal kaybını en aza indirmek için alınacak tedbirlerden iki tanesini yazınız(2x5=10 Puan)

- a)
b)

7. 6 Şubat 2023'te saat 04.17'de gerçekleşen ve merkez üssü Kahramanmaraş olan 7,7'lik deprem sonrasında 13.24'te 7,6'lık ikinci bir deprem yaşandı ve yaklaşık 13,5 milyon insanı etkilenirken binlerce vatandaşımız hayatını kaybetti.

Yaşanan bu depremlerden Kahramanmaraş dışında etkilenen on ilimizi yazınız. (10x1= 10 Puan)

.....

8. Ülkemizin hem Asya kıtasında hem Avrupa kıtasında toprakları bulunmaktadır. Türkiye'nin Asya kıtasındaki topraklarına Anadolu, Avrupa'daki topraklarına ise Trakya adı verilmiştir. Türkiye sekiz devletle sınır komşusudur. **Komşumuz olan bu sekiz devleti yazınız. (8x1=8 Puan)**
-

9. Türkiye'nin doğu komşularından olup, Azerbaycan'a bağlı bir özerk cumhuriyettir. Nüfusu 500 bin kadardır. Bu ülke ile tek kapımız İğdır ilimizdeki Dilucu Sınır Kapısı'dır. Türkiye ile ilişkilerini dostluk ve kardeşlik duyguları üzerine yürütmektedir. Tarihte "Türk Kapısı" adıyla anılan bu özerk cumhuriyet sayesinde, Azerbaycan halkı ile doğrudan bağlantı kurmaktayız. **Hakkında bilgi verilen bu sınır komşumuzun adını yazınız. (8 Puan)**
-

10. Türkiye'nin komşu ülkelerle sosyal, kültürel, askerî ve ticari ilişkileri vardır. Türkiye'nin sahip olduğu konum ticari ilişkilerde önemli bir avantaj sağlamaktadır. Komşu ülkelerle aramızdaki ticari ilişkiler değerlendirildiğinde bu sınır komşumuzun iç savaş ve kargaşa durumu nedeniyle ülkemizle yaptığı ticaretimiz durma noktasına gelmiştir. **Hakkında bilgi verilen sınır komşumuzun adını yazınız. (10 Puan)**
-

1. Karalar erken ısınıp erken soğur, denizler ise geç ısınıp geç soğur. Denizler karalar üzerinde; kış mevsiminde ılıman, yaz mevsiminde ise serin bir etki yaparak sıcaklığı dengeler. Bu nedenle ülkemizdeki kıyı kesimlerinde iklim ılımandır. Örneğin kış mevsiminde Samsun, Kayseri'ye göre daha sıcaktır.

Buna göre kış mevsiminde Samsun'un Kayseri'ye göre daha sıcak olmasının nedenini yazınız. (10 Puan)

.....

2. Ülkemizin yükseltisi en fazla olan Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alır. Toprak büyüklüğü bakımından, Türkiye'nin 4. büyük ili konumundadır. Önemli dağları; Palandöken, Kargapazarı, Dumlu, Güvercin ve Mescit Dağlarıdır. Şehirde yazları sıcak, kışları soğuk ve kar yağışlı olan karasal iklim görülür. En önemli ovaları arasında Pasinler Ovası ve Güzelova (Daphan) yer almaktadır. Komşuları; Ağrı, Ardahan, Artvin, Bayburt, Bingöl, Erzincan, Kars, Muş ve Rize'dir.

Hakkında bilgi verilen ilimizin adını yazınız. (10 Puan)

.....

3. Dünya üzerindeki bütün canlıların yaşamlarını sürdürebilmeleri ve ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için hava, su ve toprağın oluşturduğu doğal ortam çok önemlidir. İnsanoğlu, tarih boyunca hayat şartlarını iyileştirmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için doğal ortam üzerinde değişiklikler yapmıştır.

Bu değişikliklerle ilgili aşağıdaki boşlukları doldurunuz. (4x3= 12 Puan)

- a. İnsanlar ulaşımı kolaylaştırmak için..... yaptılar.
- b. İnsanlar ihtiyaç duydukları enerjiyi ve suyu karşılamak için akarsu üzerineyaptılar.
- c. İnsanlar, ihtiyaç duydukları besin maddelerini üretmek için toprağı işleyerekyaptılar.
- d. İnsanlar, ticaret ve ulaşım için deniz kıyılarınayaptılar.

4. Ülkemizin batısında yer alan iki komşu ülkeden biridir. Başkenti Sofya'dır. Nüfusunun bir bölümü Türklerden oluşan bu komşu ülke ile Türkiye arasında güçlü tarihî ve kültürel bağlar vardır. Ülkenin çeşitli yerlerindeki Osmanlı Dönemi'nden kalma hamamlar, çeşmeler, köprüler, camiler ve benzeri eserler Türk kültürünün izlerini taşımaktadır. Ülkemiz bu komşu devletten pamuk ipliği, cam, şeker, otomobil, elektrikli eşyalar ile seramik ve tekstil ürünleri ihraç ederken karşılığında petrol yağları, elektrik enerjisi, deri, bakır ve bazı plastik ürünler satın almaktadır.

Metinde sözü edilen komşu devletin adını yazınız. (10 Puan)

5. Zonguldak'ın iklimi oldukça nemli ve yağışlıdır. Ormanlar geniş yer kaplar. Yerleşmek ve tarım yapmak için alan azdır. Bu nedenlerle şehrin geçmişte nüfusu çok azmış. Ancak burada kömür madeninin bulunması şehrin kaderini değiştirmiş. Madende çalışmak için pek çok kişi buraya göç etmiş. Kömürü enerji kaynağı olarak kullanan fabrikaların da kurulması şehrimize olan göçleri daha da artırmış. Bugün Zonguldak büyük bir şehir hâline gelmiştir.

Metne göre madencilik faaliyetleri Zonguldak'ta hangi değişimlere neden olmuştur? Yazınız. (3x4 = 12 Puan)

- a.
- b.
- c.

6. Otomotiv, gıda, deri ve kimya sektöründe İstanbul; otomotiv ve mobilya sektöründe Bursa; petrol sektöründe Kocaeli, Batman ve Kırıkkale; mobilya sektöründe ise Kayseri'de üretime dayalı birçok fabrikalar kurulmuştur. Bu şehirlerimiz iş olanaklarının fazla olması nedeniyle dışarıdan göç almaktadır.

Metinde sözü edilen hangi beşeri unsur şehirlerin gelişmesini sağlamıştır? Yazınız. (10 Puan)

7. Erozyon, su veya rüzgâr gibi dış etkenlerle toprak örtüsünün aşındırılarak başka alanlara taşınmasıdır. Bu sırada değerli ve verimli toprak kaybedilir. Ormanların yok edilmesi ve aşırı otlatma gibi insan faaliyetleri de erozyonun etkilerini artırır.

Erozyonun yaşanmasının nedenlerinden iki tanesini yazınız. (2x5=10 Puan)

- a.
- b.

8. Belediye Başkanı, “Yağmur suyu için Mersin’de mevcut kuzey–güney istikametindeki tüm dereler rahatlıkla kullanılabilir durumda ve deniz de bunların son noktası. Oysa ilçeler de dahil ne yapılmış Mersin’de? Dere yatakları imara açılmış. Birinci sorun bu. Tapulu yerlerde dere yatağında arsası olan kişilerin imarlı arsası olduğundan bu inşaatlar maalesef şu anda da devam ediyor. Mersin özelinde önemli nedenlerden birisi dere yataklarının kapatılması.” diye konuştu.

Genel Ağ haberinde hangi doğal afete yönelik sorundan söz edilmiştir? Yazınız. (10 Puan)

.....

9. En fazla sınır kapımızın bulunduğu komşumuzdur. Bu kapılar; Gaziantep ilimizdeki Karkamış, Hatay ilimizdeki Cilvegözü ve Yayladağı, Kilis ilimizdeki Öncüpınar ve Çobanbey, Mardin ilimizdeki Nusaybin ve Şenyurt ile Şanlıurfa ilimizdeki Ceylanpınar, Mürşitpınar ve Akçakale sınır kapılarıdır.

Sözü edilen sınır komşumuzun adını yazınız. (8 Puan)

.....

10. Türkiye’nin komşu ülkelerle sosyal, kültürel, askerî ve ticari ilişkileri vardır. Türkiye’nin sahip olduğu konum ticari ilişkilerde önemli bir avantaj sağlamaktadır. Türkiye, sınır komşularından bazılarıyla karadan olduğu gibi denizden de bağlantı kurmaktadır.

Bu komşu ülkelerin isimlerini yazınız. (4x2=8 Puan)

a.

b.

c.

d.

www.ortaokuldata.com Dijital Eğitim Platformunun tanıtım ve kullanım videoları için karekodu okutunuz.

Dijital Eğitim Platformunda Neler Var?

Bu seti alan öğretmen ve öğrencilerin tamamı Dijital Eğitim Platformuna sınırsız sahip olacaktır. Dijital Eğitim Platformunda

- Deneme sınavları çözme,
- Soru çözme,
- Konu çalışma,
- Yapay zeka destekli istatistiksel raporlar alma,
- Süreç odaklı dijital öğrenci takip sistemi,
- Ders kitabının dijital içerikleri,
- Akıllı tahta uygulamaları

gibi birçok özelliğe sahiptir.

Dijital Eğitim Platformu Nasıl Kullanılır?

- Öğretmenin sisteme üye olması
 1. Öğretmen kendisi ortaokuldata.com'dan üyelik yapabilir.
 2. 0 (542) 262 03 37 whatsapp hattından yardım alarak üyelik yaptırabilir.
- Öğretmen, öğrenci listesini sisteme girdikten sonra öğrencilerin kullanıcı adı ve şifreleri otomatik oluşturulacak veya öğrenci listesini 0 (542) 262 03 37 whatsapp hattına göndererek sistem tarafından öğrenci şifreleri oluşturulacaktır.
- Öğrenci, öğretmeninden alacağı şifre ile sisteme giriş yapabilecektir.

* Sınırsız kullanım süresi 1 eğitim-öğretim yılıdır.

5. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

6. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

7. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

8. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi 1518 Sok.
Mat-Sit İş Merkezi No:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81
www.editoriyayinevi.com | bilgi@editoriyayinevi.com

Nasıl Sipariş Edebilirim?

Kitapçınızdan talep edebilir veya 0 505 099 24 84 telefon hattından bilgi alabilirsiniz.

9 786052 805602